

DARBININKAS

Vol. LXXXVI, Nr. 3
Sausis - January 19, 2001 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Sausio 13 d. Lietuvoje dešimtą kartą buvo minima 1991 metų sausio 13-oji, nusi-nešusi 14 Lietuvos piliečių gyvybes. Vienas pagrindinių tų įvykių dalyvių tuometinis parlamento vadovas Vytautas Landsbergis mano, jog aukų prieš dešimt metų nebuvo galima išvengti ir siūlo ne gedėti žuvusiųjų, o džiaugtis tuo, kas buvo iškovota.

- Kalbėdamas iškilmingame posėdyje tragiškųjų sausio įvykių dešimtmečiui paminėti tuometinės Aukščiausiosios Tarybos - Atkuriamojo Seimo pirmininkas, dabar Seimo narys konservatorius Vytautas Landsbergis paragino siekti teisingumo Sausio 13-osios žudynių byloje, primindamas Rusijos prezidento Boriso Jelcino pažadą išduoti Rusijoje pasislėpusius nusikaltėlius.

- Lenkija prisimena 1991 m. sausio 13-osios kruvinojusius įvykius prie Vilniaus televizijos bokšto. Sausio 13 d. 10-ąsias tragedijos metines paminėjo Lenkijos žiniasklaida - apie tai informavo radijas, pagrindiniai laikraščiai. "Paradoksaliai, tačiau nekalta žmonių aukos padėjo suvienyti ne tik lietuvių tautą, kuri tęsė kovą iki pergalės, tačiau didelį vaidmenį suvaidino ir lenkams", sakė žinomas lenkų istorikas profesorius Henryk Wisner. Jis prisiminė, kad "žinia, jog sovietų tankai traukė civilius žmones, mus pasiekė vėlų vakarą", tačiau "jau kitą dieną apie tai kalbėjo visa Lenkija". Sausio 14-osios rytą prie tuometinės Sovietų sąjungos ambasados Lenkijoje prasidėjo protesto akcijos. Žmonės aukojosi maistą, vaistus, drabužius kovojančiai Lietuvai. "Šoka, bejėgiškumo jausmą pakeitė solidarumas", sakė profesorius. Sausio 13-oji suvienijo ir Lenkijos politinę sceną. "Kairieji ir dešinieji vieningai pasmerkė sovietų kairiųjų veiksmus, kurie pasiuntė tankus prieš beginklius televizijos bokšto gynėjus", prisiminė visos Lenkijos Lietuvos mylėtojų klubo pirmininkas Leon Brodowski. Pasak jo, visus lenkus suvienijo šūkis "už mūsų ir jūsų laisvę". Neliko nuošalyje ir Lenkijos lietuviai. Iš visos šalies jie rinkosi prie sovietų ambasados Varšuvoje. Valandų valandas jie šalo prie ambasados geležinių vartų su transparantais ir plakatais, reikalaujančiais suteikti Lietuvai laisvę. Paminint sausio 13-osios aukas sausio 14 d. Varšuvoje Šv. Onos bažnyčios koplyčioje, kur kartą per mėnesį laikomos pamaldos lietuvių kalba, kunigas Robertas Furmanas ir Varšuvos lietuviai melsis už kritusius didvyrius. 1991 m. sausį per nepavykusį sovietų kompartijos, KGB ir kariuomenės bandymą nuversti teisėtai išrinktą Lietuvos valdžią žuvo 14 taikių gyventojų ir tūkstančiai nukentėjo.

- Lietuvos Seimo konservatorė Rasa Jukevičienė pareiškė susirūpinimą, jog iki šiol nėra patvirtinta Seimo delegacija NATO Parlamentinėje Asamblėjoje (NATO PA) bei nepatvirtinti Seimo NATO komisijos vadovai.

BALTIJOS ŠALYS ARTĖJA PRIE NATO VARTŲ

Kitas žingsnis NATO plėtros procese bus Baltijos valstybių pakvietimas į Aliansą, teigia Jungtinių Valstijų Senato Užsienio reikalų komiteto pirmininkas respublikonas Jesse Helms.

Sausio 11 d., kalbėdamas užsienio politiką nagrinėjančiame Amerikos iniciatyvų institute (American Enterprise Institute) Washington, vienu įtakingiausių senatorių laikomas J. Helms pareiškė, kad per 2002 m. planuojamą NATO viršūnių susitikimą Baltijos valstybes reikia pakviesti tapti Alianso narėmis.

"Aš dirbsiu su George W. Bush administracija, siekdama,

kad Baltijos valstybės būtų pakviestos prisijungti prie savo kaimynių Lenkijos, Vengrijos ir Čekijos Respublikos kaip Alianso narės", sakė J. Helms.

Senatoriaus teigimu, "tai reiškia, kad kitas žingsnis NATO plėtros procese - Baltijos valstybių pakvietimas į Aliansą kitame NATO viršūnių susitikime, kuris planuojamas 2002 m."

J. Helms kalbės, kurioje buvo pristatomi JAV užsienio politikos prioritetai, klausėsi JAV užsienio politikos ekspertai, užsienio diplomatų korpuso atstovai, žurnalistai.

Tai vienas pirmųjų kartų, kai vieną įtakingiausių postų JAV

užsienio srityje užimantis politikas oficialiai, tiesiai ir konkrečiai pasisakė už Baltijos valstybių pakvietimą į NATO 2002 metais.

Tuo tarpu sausio 18 d. Washingtono baigiančios kadenciją JAV administracijos gynybos ministras William Cohen savo kalboje patvirtino "NATO atvirų durų politikos" nuostatą.

"Mes aiškiai Rusijai sakėme, kad ji neturi veto teisės. Tai klausimas, kurį spręs NATO", sakė JAV gynybos sekretorius.

Lietuva yra laikoma viena geriausiai pasirengusių narystei Alianse kandidačių.

BNS

PERNAI Į LIETUVĄ IŠ UŽSIENIO VALSTYBIŲ GRAŽINTA BEVEIK 3500 LIETUVIŲ

Praėjusiais metais į Lietuvą iš užsienio šalių buvo gražinti 3498 šalies piliečiai, deportuoti iš kitų valstybių arba į jas neįleisti.

Palyginti su 1999 metų duomenimis, pernai iš užsienio gražintų Lietuvos piliečių skaičius išaugo beveik dvigubai. 1999 metais į Lietuvą buvo gražinta beveik 2000 deportuotųjų arba neįleistų į kitas valstybes mūsų šalies piliečių.

Tokius duomenis pateikia pasienio policijos departamentas sausio 12 d. išplatintame pranešime.

Daugiausiai lietuvių pernai gražinta iš Didžiosios Britanijos - 1372 (38 procentai visų gražintųjų), Vokietijos - 717 (20

procentų), Švedijos - 412 (11 procentų).

Iš Didžiosios Britanijos daugiausiai lietuvių gražinta už nelegalų buvimą šalyje - 535 asmenys - ir už nelegalų darbą - 467. Į šalį nebuvo įleisti 297 piliečiai.

Iš Vokietijos dažniausiai lietuvių taip pat gražinami dėl nelegalaus buvimą - 262 asmenys - ir už nelegalų darbą - 248. Tuo tarpu iš Švedijos daugiausiai asmenų išsiųsta dėl to, kad neturėjo lėšų pragyventi - 116, bei už padarytus teisės pažeidimus - 98 piliečiai.

Daugiausiai deportuotų ar užsienio šalis neįleistų lietuvių gražinta per Vilniaus oro uosto PKP - 2584 piliečiai.

Tarp jų daugiausiai buvo Kauno miesto ir rajono gyventojų - 737 (29 procentai visų gražintų) ir Vilniaus oro uosto PKP. Toliau - šiauliečiai (271 gyventojas, arba 11 procentų), klaipėdiečiai (208, arba 8 procentai), vilniečiai (191, arba 7 procentai) panevėžiečiai (167, arba 6 procentai) ir alytiškiai (101, arba 4 procentai).

Į Vilniaus oro uosto PKP per visus 2000-uosius nebuvo gražinta nė vieno širvintų gyventojų. Gražinta po 1 Birštono ir Molėtų gyventoją, 2 zarasiškiai, 3 neringiškiečiai, po 4 Ignalinos, Šilalės, Skuodo miestų ir rajonų gyventojus.

TVNet

Vilnius

A. Balbieriaus nuotr.

LAVORIŠKIŲ MOKYKLA - UŽSIENIO LIETUVIŲ TAUTOS FONDO DOVANA

Vilniaus rajono Lavoriškių kaimo lietuviškų šeimų vaikai jau turi savo naują gražią mokyklą.

Sausio 9 d. Vilniaus apskrities viršininko administracijos atstovė spaudai, pranešė, jog rengiamas iškilmingas naujos mokyklos atidarymas. Lavoriškių Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje mišias aukos vyskupas Jonas Boruta.

Ilgą laiką Lavoriškėse veikė vien tik lenkiška mokykla. Prieš dvejus metus įkurta priauganti lietuviška pradžios mokykla glaudėsi išnuomotose patalpose. Lietuviškoje mokykloje, be direktorės Ramunės Katinauskienės, dirba dar penki mokytojai, mokosi 42 vaikai. Jų skaičius, kaip pranešta Eltai, didė-

ja vos ne kiekvieną dieną - vis daugiau šeimų apsisprendžia savo vaikus leisti į lietuvišką mokyklą.

Naujoji lietuviška mokykla Lavoriškėse pastatyta pagal architekto Juro Balkevičiaus projektą. Ją statė UAB "Giedra".

Specialiai iš New Yorko į Lavoriškių mokyklos atidarymą iškilmes atvyko užsienio lietuvių atstovai - Tautos fondo pirmininkas Jonas Valaitis ir šio fondo valdybos vicepirmininkė Vida Penikienė. Tautos fondas, kaip sakė Eltai V. Penikienė, Lavoriškių mokyklos statybai skyrė beveik 300 tūkstančių litų. Dešimt tūkstančių Kanados dolerių dovanojo Tautos fondo Kanados skyrius. Likusias išlaidas padengė Lietuvos valsty-

bė.

Tautos fondas, priminė Eltai jo vadovai, susikūrė Antrojo pasaulinio karo metais kaip autonominė Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto - VLIK'o - institucija. 1955 metais VLIK'ą iš Europos perkėlus į Ameriką, ten persikėlė ir Tautos fondas. Jo tikslas buvo rinkti lėšas VLIK'o veiklai. Tautos fondo lėšomis, be daugelio kitų programų, buvo finansuojama ir VLIK'o globoje užsienyje veikusi ELTA. Nuo 1945 metų buvo leidžiamos trumpos kasdienės Eltos žinios, o vėliau pradėtas leisti ir Eltos biuletenis. Taip pat buvo remiamos ir Vatikano radijo lietuviškos programos, knygų leidyba.

(nukelta į 6 psl.)

ROLANDAS PAKSAS MĄSTO KAIP TIKRAS KRIKŠČIONIS

Iškilmingame Lietuvos Seimo posėdyje tragiškiems sausio įvykiams paminėti kalbėjęs vyskupas Jonas Boruta pareiškė, jog Lietuvos ministras pirmininkas Rolandas Paksas mąsto kaip tikras krikščionis. J. Boruta prisiminė premjero pasakymą televizijoje. Jame buvo kalbama apie šalies energetikos sistemos problemas ir jos reformą.

"Taip norėtusi, kad dažnai skambėtų tokie žodžiai kaip neseniai mūsų premjero pasakyti televizijos laidoje, kad neturėtume energetikos ir kitas problemas spręsti didindami kainas ar mokesčių našą silpniesiems visuomenės nariams, eiliniams vartotojams, kad turime ir galime surasti kitokių sprendimų. Toks mąstymas - tai krikščioniškas mąstymas, tai atspindys tos dvasinės pergalės, kurią prisiminti kasmet per dešimtmetį čia susirenkame", posėdyje sakė vyskupas J. Boruta.

Tuo tarpu opozicinės Social-

demokratinės koalicijos frakcijos atstovas Gediminas Kirkilas BNS teigė, jog vyskupas buvo teisingas kalbėdamas apie televizijoje pasakytus ministro pirmininko žodžius.

"Tačiau dabartinės Vyriausybės vykdoma politika yra priešinga šiems žodžiams. Iš tiesų, mokesčių našta mažiausias pajamas gaunantiems žmonėms yra tik didinama, o ne mažinama", teigė G. Kirkilas.

"Nekrikščioniškais" kairiosios opozicijos atstovas vadino Vyriausybės sprendimus apriboti pensijų mokėjimą dirbantiems pensininkams, akcizų įvedimą transporte naudojamoms suskystintoms dujoms, o ypač sprendimą atleisti nuo pelno mokesčių pajamas, gaunamas iš kapitalo prieaugio.

"Mokesčių našta turtingiausiems visuomenės sluoksniams ir didžiajam kapitalui yra mažinama", teigia G. Kirkilas.

BNS

MASKVOJE PIKETAVĘ PUČISTAI REIKALAVO ATŠAUKTI LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PRIPAŽINIMĄ

Sausio 13 d. prie Lietuvos ambasados Maskvoje piketavę mažai žinomos organizacijos "Belyj mir" atstovai pasisakė prieš Lietuvos ir Rusijos sienos sutartį, reikalavo atskirti nuo Lietuvos Klaipėdos ir Vilniaus kraštus bei panaikinti Baltijos šalių nepriklausomybės pripažinimą.

Apie 20 minučių trukusioje akcijoje dalyvavo 13 protestuotojų, maždaug tiek pat buvo žurnalistų. Piketuotojai laikė plakatus su užrašais "Sutartis su Lietuva - NATO prie Maskvos", "Klaipėda - Rusijai, sutartį - po to".

Pikete kalbėjęs Rusijos Dūmos deputatas Viktoras Alksnis pareiškė, kad parlamente ruošiamas dokumento projektas, numatantis "grąžinti Rusijai Vilniaus ir Klaipėdos kraštus". Deputatas išdavystė pavadinimą Rusijos Užsienio reikalų ministerijos išsakytą pritarimą sienos sutarčiai su Lietuva.

Tai, V. Alksnio nuomone, Baltijos šalims atveria duris į NATO.

Kaip žinoma, 1997 metų rudenį pasirašytos Lietuvos ir Rusijos sutartys dėl valstybės

sienos delimitavimo ir jūros sienos, ekonominės erdvės ir kontinentinio šelfo Baltijos jūroje atskyrimo, 1998 metais buvo ratifikuotos Lietuvos Seime, tačiau iki šiol įstrigusios Rusijos Valstybės Dūmoje.

Kažkoks pulkininkas Valerijus Morozovas pakvietė susirinkusius grąžinti galioti Motolovo ir Ribbentropo paktą ir atšaukti tuometinės Sovietų sąjungos sprendimą pripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybę.

Nuo Lietuvos teisingumo institucijų besislapstantis žurnalistas Stanislavas Mickevičius savaitgalį Lietuvoje vykusių kruvinių sausio įvykių minėjimo renginius pavadino "farsu".

Lietuva yra paskelbusi S. Mickevičiaus paiešką. S. Mickevičius Lietuvoje 1999 metais buvo nuteistas Sausio 13-sios byloje, tačiau pasislėpė nuo bausmės ir pabėgo į Rusiją.

Piketą rengusi organizacija "Belyj mir" atsirado neseniai. Jos aktyvistai negalėjo paaiškinti BNS, kokie šio susivienijimo tikslai ir kas jį įsteigė.

BNS

ATVIRUMAS, SKAIDRUMAS IR SOLIDARUMAS - PAGRINDINIAI ŠVEDIJOS PIRMININKAVIMO EUROPOS SĄJUNGAI PRINCIPAI

Europos Sąjungos (ES) plėtra, užimtumas bei aplinkosauga - tai Švedijos pirmininkavimo ES pirmame 2001 metų pusmetyje svarbiausieji siekliai, spaudos konferencijoje pabrėžė šios šalies ambasadorius Lietuvoje Jan Palmstierna.

Pristatydamas pirmininkavimo siekius bei tikslus, jis pažymėjo, kad per ateinančius 6 mėnesius Švedija stengsis įvykdyti lūžį derybose su šalimis kandidatėmis.

Labai svarbu, kalbėjo ambasadorius, kad šalys kandidatės pačios lengvintų galimybes joms padėti, o Švedijos noras pasiekti kuo didesnę progresą derybose dėl narystės tikrai yra vienas svarbiausių šalies pirmininkavimo ES prioritetų.

Kalbėdamas apie didžiausias mūsų valstybės problemas kelyje į ES, Švedijos atstovas pabrėžė šalies teisės derinimą prie ES standartų, būtiną kovą su korupcija, privatizacijos proceso eigą, taip pat Lietuvos įsipareigojimą dėl Ignalinos atominės jėgainės vykdymą. Dar viena itin problematiška pozicija -

žemės ūkio klausimo derinimas, anot ambasadoriaus, yra tikrai nelengvų derybų objektas.

Anot Jan Palmstierna, kitas prioritetas - užimtumo problemų sprendimas - nėra vien tik kova su nedarbu, bet ir kompleksinis darbo problemų sprendimo sektoriaus reformų strategijos sudarymas.

Švedijos ambasadorius Lietuvoje taip pat išskyrė ir Rusijos Karaliaučiaus (Kaliningrado) srities ateities vizijos klausimą, kurį sprendžiant švedai derins pozicijas bei pasiūlymus su Rusija ir minėtos srities kaimynais, ypač - Lietuva ir Lenkija.

Lietuva, Latvija, Estija ir Lenkija švedų yra laikomos vieno kaimyninio regiono valstybėmis, svarbiomis Švedijai saugumo bei ekonominio bendradarbiavimo požiūriais. Jan Palmstierna neslėpė, kad jo atstovaujama valstybė tikisi tiek ekonominių, tiek ir politinių pliusų iš Baltijos valstybių narystės ES.

Pirmininkavimo laikotarpiu Švedija nepamiršta ir apie neplanuotų problemų susidarymo galimybę.

ELTA

Ką išmesti, ką laikyti?

Mes prisirenkame krūvas popierių-dokumentų: pilni stalčiai, pilnos dėžės - nėra kur jų dėti. Nežinia, kaip ilgai, ar iš viso juos visus reikia laikyti.

Kai kurie finansiniai dokumentai turi būti saugojami, bet dauguma gali būti išmesti. Jei norite savo finansinį popierizmą sutvarkyti, atidarykite visus stalčius, batų dėžes ir paklauskite savęs: ar man reikėjo tokios informacijos anksčiau? Kodėl aš tuos popierius laikau?

Jei dokumentą laikote ir negalite pasakyti kam, arba jei galima lengvai įsigyti tokio dokumento kopiją, reikalui esant, pvz., iš banko gražintų apmokėtų čekių (*canceled checks*), galite galbūt jais nusikratyti.

Bet kurį dokumentą, laikomą be priežasties ir bereikalo, galima pavadinti šiukšle. Tačiau

nesiskubinkite išmesti senų finansinių dokumentų, jų neperžiūrėję. Pradėkite surašydami dabartines ir praeities banko sąskaitas (*accounts*), įrašant sąskaitų numerį, datą, kada sąskaita buvo uždaryta. Jūs galite išmesti dokumentus, turinčius ryšį su uždaryta sąskaita prieš eilę metų, bet jums reikėtų turėti sąrašą su kuo dirbote ir kada. Tokiu būdu, jei sena informacija išskyla, pvz., tikrinant jūsų kreditą (*credit check*) - daugumą kredito istoriją žiūri septynerius metus į praeitį, jūs prisiminsite turėtą sąskaitą ir ką su ja padarėte. Paprasčiausia - laikykite paskutinį pranešimą (*statement*), o kitus galite išmesti. Bet neišmeskite nesukarpę ar kitaip nesunaikinę finansinių dokumentų, išmeskite taip, kad nebūtų matomi sąskaitų numeriai, kad jie nebūtų

atpažįstami, kad sukkti žmonės negalėtų jų panaudoti, jus apvogti.

Po to peržiūrėkite savo dokumentų bylas. Čia keletas patarimų:

1. Pajamų mokesčių mokėjimo dokumentai - "Tax returns".

Tai pagrindiniai dokumentai, kuriuos turite laikyti - pagal juos nuspręsite, ką reikia saugoti, ką sunaikinti. Trumpai: saugokite viską, kas jums būtų reikalinga apsiginti, jei jus tikrintų IRS. O visa kita galite išmesti.

Žmonės, kurie užpildo trumpą, paprastą pajamų mokesčių formą, gali išmesti viską, išskyrus *Form 1040*. Ją reikia laikyti.

Jei jūsų pajamų mokesčių formos yra labiau komplikotos, pvz., jūs nusirašote namų - raštinės išlaidas, jų pateisinamus dokumentus, kaip šildymo, telefono, elektros ir pan., sąskaitas turite laikyti.

Internal Revenue Service

(IRS) gali tikrinti per trejus metus nuo datos, kada užpildėte mokesčių mokėjimo formas; gali tikrinti nepraneštas pajamas paskutinių 6 metų, o neteisingai užpildytas ir sukčiaujančias pajamų mokesčių mokėjimo formas gali tikrinti visuomet - tam nėra laiko ribos.

Vadinasi, sąskaitas, pateisinančias jūsų išlaidas, čekius išrašytus labdarai ir pan., galėtumėte sunaikinti po 3 metų, bet patartina geriau juos laikyti 6 metus. Jeigu būtumėte tikrinamas, būtų sunku įrodyti, kad, viską pildydami, surašėte teisingai, jei įrodymai būtų sunaikinti.

Kai sunaikinate papildomus pajamų mokesčių dokumentus, pasilikite pačias formas, nes jų gali prireikti, pildant pajamų mokesčių mokėjimo formas.

2. Čekių atkarpos (*check stubs*). Algos čekio atkarpa yra tol gera ir reikalinga, kol ateina kitas čekis. Ir jei jūsų alga ir visi išskaitymai yra teisingi ir netu-

rite priekaištų dėl to su darbdaviu, senas atkarpos galite išmesti.

Panaudokite paskutinę metų atkarpą patikrinimui, ar jūsų darbdavys teisingai pranešė jūsų išskaičiuotus mokesčius (*taxes*). Jei viskas tikslu, tai ir tą paskutinę atkarpą galite išmesti.

3. Įvairios sąskaitos (*consumer bills*). Kredito kortelių pranešimai, vandens, dujų, elektros ir panašios sąskaitos, krautuvių ir benzino stočių pirkiniai kredito kortele ir pan. turėtų būti laikomi tol, kol patikrinatė pranešimų informaciją ir matote, kad jūsų mokėjimai buvo tinkamai pažymėti. Po to jie gali būti sunaikinti, nebent juose yra pažymėtos išlaidos, kurias galite nurašyti, pildydami pajamų mokesčių mokėjimo formas. Daug žinovų pataria laikyti kredito kortelių pranešimus vienus metus, išmetant seniausią, kai ateina naujasis. Bet turėkite pranešimus, kuriuose nurodytos kredito kortelių naudojimo sąlygos tol, kol turėsite tą kredito kortelę.

Yra dvi išimtys, kada nieko negalima sunaikinti. Tai skyrybų atvejais, kai išlaidų pateisinami dokumentai gali būti svar-

būs, nusprendžiant, kas mokės už vaiko išlaikymą, ir gali prirašyti vaiką kaip išlaikomą. O kitas atvejis - jei sąskaitoje buvo kokia problema, pvz., vėlyvas mokėjimas, nesutariama dėl sumos, kurią reikia mokėti, sukeltas jūsų kredito kortelės panaudojimas kieno kito ir pan.

Šiais atvejais laikykite sąskaitas kartu su susirašinėjimu ir kada bei kaip problema buvo išspręsta, arba kai pirkiniai buvo nubraukti.

4. Banko pranešimai/grįžę ATM lapeliai. Banko pranešimai, gražinti iš banko jūsų apmokėti čekiai, rašteliai paimant pinigus iš banko automato (ATM).

Nėra priežasties laikyti daugumą banko gražintų čekių, nebent tai turėtų ryšio su pajamų mokėjimų pranešimais, pvz., aukos labdarai, paskolų mokėjimai ar mokesčių užmokėjimai, namų remontai ir t.t. Kai subalansuojate savo čekių knygutę, galite išmesti senus banko pranešimus, banko gražintus užmokėtus čekius ir ATM mašinos atkarpėles.

JAV Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba

Parengė: B. Jasaitienė ir A. Šmulsktienė

JAV LB Krašto valdybos žvilgsnyje NATO, LB-nė ir "naujoji banga"

Pereitų metų gruodžio pradžioje pareigas perėmusi naujoji JAV LB Krašto valdyba dviejuose posėdžiuose ruošė planus plačios apimties bendruomeninei veiklai. Šio straipsnio dėmesys - JAV LB Visuomeninių reikalų tarybai (VRT), jos veiklai siekiant Lietuvos pakvietimo į NATO sudėtį, LB-nės organizacijai ir iš Lietuvos į Ameriką atvykstantiems "trečiosios bangos" ateiviams.

NATO Lietuvai būtina

Kiekvieno sąmoningo lietuvių pareiga, ar jis gyventų Lietuvoje ar išeivijoje, yra darbuotis dėl Lietuvos pakvietimo į Šiaurės aljanso sudėtį. Tik Lietuvai atsidūrus po NATO skėčiu, Tėvynėje gyveną Lietuvos piliečiai galės pasijusti saugūs nuo Rusijos imperialistinių užmačių ir pilnai atsidėti ilgametės nepriklausomos valstybės kūrimui. Užsienio kapitalas tada pajudės Lietuvos link, kai užsienio investitoriai bus užtikrinti jo saugumu.

Patvirtinta JAV LB VRT-ba

Siekiant įtaigoti JAV valdžios pareigūnus, kad 2002 metais įvyksiančioje viršūnių konferencijoje Lietuva būtų pakviesta įsijungti į NATO sudėtį, JAV LB Krašto valdybos pirm. Alg. Gečys Visuomeninių reikalų tarybos pirmininko pareigoms ieškojo asmens, turinčio profesinį pasiruošimą ir lietuviškos veiklos patirtį. Buvusio JAV Valstybės departamentu diplomatinės tarnybos darbuotojo Algirdo J. Rimo asmenyje Lietuvos pakvietimo į NATO užduočiai jis rado tinkamą JAV LB VRT-bos vadovą. Nuo 1967 metų dirbęs tarptautinės ekonomikos ir politikos klausimais Washingtone, Pietų Amerikoje, Vakarų Europoje ir Kanadoje, A.J. Rimas į užimamas pareigas atsineša ilgametę patirtį ir platų pažinčių tinklą. Nesvetima A.J. Rimui Lietuvos ir užsienio lietuvių veikla. Nuo 1991 iki 1994 metų jis tarnavo JAV-jų Ambasados patikėtiniu Vilniuje, nuo 1994 iki 1997 metų vadovavo JAV LB Ekonominį reikalų tarybai, o nuo 1998 metų eina ALTO atstovo Washingtone ir prie JBANC pareigas.

2000 m. gruodžio 16 d. įvykusiame JAV LB Krašto valdybos posėdyje buvo priimta A.J. Rimo pasiūlyta NATO klausimu darbo programa ir patvirtinta sekančios sudėties JAV LB Visuomeninių reikalų

taryba: A.J. Rimas - pirm.; nariai: Saulius Anužis, Rimas Domanskis, Algimantas Gureckas, Audra Klimas, Angelė Nelsienė, Arvydas Remėza, Donatas Skučas, dr. Viktoras Stankus, Darius Sužiedelis ir dr. Elona Vaišnienė. Tai tinkamai išbalansuotas vienetas, kuriame esama jaunosios kartos aktyvistų, patyrusių ilgamečių visuomenininkų, JAV demokratų ir respublikonų partijų veikloje sėkmingai besireiškiančių asmenų, dviejų asmenų dirbusių nepriklausomos Lietuvos ir vieno JAV diplomatinės tarnybose.

Naujoji VRT-ba veiklą yra pradėjusi. Naujieji JAV LB Tarybos prezidiumo ir Krašto valdybos vadovai buvo pristatyti JAV valdžios įstaigoms ir visuome-

name pasiūstame laiške akcentuojamas Lietuvos siekis būti pakviestas į NATO, iškeliamas jos progresas prisitaikant prie būsimiems NATO nariams taisyklių standartų. Atskirai gal vertėtų paminėti, kad Pusiausio Gvinėjai sulaukė Lietuvos laivą "Rytas", JAV LB VRT-ba pasiuntė laišką Valstybės sekretorei Madeline Albright.

JAV LB-nės 50 metų

2001 metais sukaks 50 metų nuo New Yorko mieste 1951 m. lapkričio 18 d. iškilmingai paskelbto JAV Lietuvių Bendruomenės akto. Tai buvęs signalas pradėti JAV LB-nės formalią organizavimą. Jau pradėdami ruošti planai 50-čio sukakties nemažiau iškilmin-

valdybos vicepirm. dr. Romualdai Kriaučiūnui yra patikėtas uždavinys atgaivinti sritinių LB vienetų suvažiavimo ruošą. Norima, kad LB-nės vienetų vadovai turėtų progą pasidalininti savaisiais rūpesčiais, kad jie tiesiogiai galėtų perduoti savo siūlymus Krašto valdybai. JAV LB-nės apygardos taip pat būtinos pertvarkymo, jungiant mažėjančias į vieną ir kuriant naujas.

Krašto valdybos posėdžiuose plataus pritarimo rado siūlymas JAV mastu nuošaliai surengti kelių dienų studijinę konferenciją, kurioje akademinės ir praktinės veiklos požiūriais būtų analizuojamas išeivijos gyvenimas, veiklos pobūdis ir pateikiami receptai lietuviškumui išeivijoje stiprinti. Šios studijinės konferencijos ruošą taip pat patikėta dr. R. Kriaučiūnui atsižvelgiant į jo profesinį pasiruošimą (psichologas) ir ša-

JAV LB Krašto valdybos posėdyje (iš k. į deš.): Algirdas Rimas, Visuomeninių reikalų tarybos pirm.; Rimatas Stirbys, vicepirm. administracijai ir reikalų vedėjas; ir Liūtas Jurskis, Ekonominį reikalų tarybos pirm.

ninio pobūdžio organizacijoms. Bush-Cheney Pareigų perėmimo tarnyba (transition team) buvo painformuota apie JAV LB-nės tikslus bei veiklą, o į JAV Senato daugumos vadą sen. Trent Lott kreiptasi su prašymu, kad 107-me Kongrese būtų palikta veikti Senato NATO stebėtojų grupė (NATO Observers Group), kuriai 106-jame JAV Kongrese sėkmingai vadovavo sen. Bill Roth. Deja, jis rinkimus į JAV Senatą pralaimėjo.

VRT-ba JAV Senatą apleidusiems asmenims pasiuntė padėkas, laiškais pasveikino perrinktuosius, o naujai išrinktuosius pasveikino ir perdavė jiems kvietimą jungtis į Baltic Caucus. Panašaus turinio laiškas pradėti siųsti ir 435 JAV Atstovų Rūmų nariams. Kiekvie-

gam paminėjimui. Ilgametis LB darbuotojas Balys Raugas redaguoja leidinį, kuriame bus apžvelgta LB istorinė raida, vienetų veikla, išeivijos gyvenime prisimintini pasiekimai. Norint, kad nebūtų pamirštas nei vienas veikėjas ar anksčiau veikęs bendruomeninis telkinys, buvęs JAV LB Krašto valdybos pirm. Vytautas Maciūnas B. Raugui tal-kina organizuojant vietovių veiklos aprašymus.

Būtų tačiau netikslu vien tik LB-nės pasiekimais džiaugtis. Svarbu žvelgti į šiuolaikines LB-nės problemas bei trūkumus, ruošti planus ateities veiklai, rūpintis jaunosios kartos, lietuviškai sunkiau besisikalbančių ir naujosios bangos ateivių užangažavimui lietuviškai veiklai. Naujajam Krašto

kotą organizacinę bei visuomeninę patirtį.

Dėmesys "trečiosios bangos" ateiviams

Naujai suformuotoje JAV LB Krašto valdyboje įsteigta nauja vicepirmininko "trečiosios bangos" ateivių reikalams pareigybė. Tuo norėta atkreipti dėmesį, jog LB-nei rūpi masiškai į JAV iš Lietuvos atvykstantys lietuviai ir jų išlikimas savai tautai. Dabartinėje Krašto valdyboje minėta pareigybė patikėta prieš maždaug septynerius metus su šeima į JAV atvykusiai Daliai Tvaskutei-Badarienei. Nors ir būdama visapusiškai įsitraukusi į lietuviškosios išeivijos gyvenimą (jos priklausyta kadenciją baigusiai JAV LB (nukelta į 7 psl.)

CENTURY 21 GEMINI LLC, 1283 Broad Street, Bloomfield, NJ 07003, didžiausia pasaulyje nekilnojamo turto kompanija siūlo jums savo paslaugas perkant, parduodant namą, nuomojant butą, ieškant patalpų biznui šiaurinėje New Jersey dalyje. NJ Licensed Real Estate agent Jurgita Banytė maloniai kviečia kreiptis telefonu: (973) 441-5762 arba (973) 429-7400, arba e-mail jlbanyte97@hotmail.com Profesionalus aptarnavimas garantuotas !!!

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigai kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979. E-mail: laisvesziburys@aol.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informaciją

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENINTĖ VIETA-
-GAUSI PARODŲ SALE-

+

KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Kodėl Lietuvai reikia įstoti į NATO?

Sausio 11 d. vakarą Rusijos televizijos kanalo NTV laida "Nepriklausomas tyrimas" pabandė atkurti Sausio 13-osios įvykių Lietuvoje kroniką. Nepriklausoma nuo Kremliaus laikysena garsėjanti televizija pasirinko vieną šios tragiškos datos aspektą - lietuvių kraujas buvo pralietas ginant ne tik nepriklausomybę, bet ir laisvą tiesos žodį, sklindantį iš eterio. Kodėl? Ar jūs gintumėt savo televiziją nuo ginkluotų kariškių taip, kaip tą darė žmonės Vilniuje? Šis laidos vedėjo žurnalisto Nikolaj Nikolajev klausimas buvo skirtas Rusijos žiūrovams. Gali lietuviai, matantys NTV per kabelinę televiziją ir palydovines antenas, įsitikino, kad ir po dešimties metų "šešėliai neišnyksta vidurdienį".

Apie Sausio 13-ąją iš ekrano ir studijų Maskvoje ir Vilniuje liudijo žmonės, kuriuos Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas ir kraujas, pralietas prie Televizijos bokšto, padalijo į dvi nesutaikomas stovyklas. V. Landsbergiui, A. Butkevičiui, A. Paulauskui, E. Bučelytei, K. Prunskienei, per tuos įvykius sužeistiems laisvės gynėjams, atvykusiems į šią laidą, per porą minučių reikėjo paneigti iš pirmo lauztus politinių kalinių save laikancio "jedinistvininkų" vadovo V. Ivanov, į Maskvą pasprukusio kaltinamojo Sausio 13-osios bylose buvusio "Sovetskaja Litva" žurnalisto S. Mickevič teiginius, buvusių SSSR gynybos ministerijos ir SSSR generalinės prokuratūros aukštų pareigūnų V. Ačialov ir V. Kaliničenko versijas. Kaip kokioje absurdo pjesėje skambėjo jau primirštų tų laikų veidmainiškos melodijos. Esą, iki dantų ginkluoti "sąjūdistai" ir ant stogų sugulę Butkevičiaus snaiperiai šaudė į tarybinius karius, kurie tik gynėsi tuščiais šoviniais. Niekas prie Televizijos bokšto nebuvo, buvo surankioti ir nufilmuoti autoavarijų aukų lavonai. Tik nenormalūs šaudytų į civilius, o nenormalių desantininkų nebūna. Televiziją siekia užimti, nes iš jos ekrano liejosi aršių nacionalistų kvietimai naikinti rusus ir kariškius. Tai Lietuvos Aukščiausioji Taryba (AT) surengė ginkluotą perversmą ir nuvertė sovietų valdžią, o pasikėsinimu nuverstą teisėtą išrinktą AT kaltina M. Burokevičių ir jo bendražygius, be jokios priežasties nuteistus ir įkalinus.

Tačiau tai nebuvo dviejų tautų - lietuvių ir rusų, o dviejų pozicijų susirėmimas. Tiesos pusėje stovėjo ir tuometinės tarpparlamentinės komisijos, tyrusios tragediją, narys rusų kariškis M. Pustobajev, medicinos ekspertas V. Jemelina. Kažin ar desantininkų generolui V. Ačialovui buvo malonūs jo kolegos paminėti faktai: Vilniaus garnizono žemėlapiuose Parlamento rūmai, Radijo ir televizijos komitetas, Televizijos bokštas buvo paženklinti taip, kaip karinės topografijoje žymimi priešų objektai. V. Ivanovo "demaskuojančią" kasetę komentavęs rusų medikas patvirtino, kad žaizdos ant Loretos Asanavičiūtės kūno padarytos tanko vikšrų. Net prokuroras V. Kaliničenko buvo priverstas ištarti frazę: šie tragiški įvykiai - pamoka, kad Rusija daugiau niekada tokiais metodais neimtų įvedinėti tvarkos. Tie, kam studijoje buvo suteiktas žodis, sakė - tai joks pilietinis karas, tai jėgos politika, kurios griebėsi karinė chunta, vėliau "suvirškinusi" ir patį Gorbačiovą, Lietuva buvo suvereni respublika, turėjusi teisę apsispręsti, kaip ji nori gyventi.

Vis dėlto neverta apsigauti, galvojant kad NTV studijoje sėdinti auditorija yra tikslus sumažintas Rusijos visuomenės modelis. Maskva, o ypač jos intelektualinis elitas, ir rinkimuose balsuoja, ir įvykius vertina kitaip nei plačiosios šalies masės. Diskusijoje dalyvavęs kariškis tvirtino: jei būtume iki galo "privėdę" situaciją Lietuvoje, Karabache, Armėnijoje, Tadžikijoje, ten nebūtų liejamas kraujas. [laidos vedėjo repliką, kad Lietuvoje jau dešimt metų kraujas nesilieja, jis atrėžė: "Kol kas nesilieja".

Tokie pareiškimai yra pati įtikinamiausia agitacija, kodėl Lietuvai reikia įstoti į NATO.

GAMTA VISADA ŠIUOLAIKĖ

Apie gamtos suvokimą, gamtos fotografiją ir fotografus su fotomenininku **Audriumi Zavadskiu** (AFIAP) kalbasi rašytojas **Alis Balbierius**

* * *

A. Balbierius: Tiek Tavo kūrybos pradžioje, tiek brandoj vyrauja gamta. Klasika tapo ne viena gamtos fotografija, ypač Kuršių nerijos smėliai (buvai pirmasis tikras "smėlininkas"), žirgai ir kiti motyvai. Gamtos motyvai Tavo kūryboje užima bene svarbiausią vietą, nors daug dirbtai ir padaryta teatro, portreto žanruose. Kodėl vis dėlto pirmiausia buvo gamta - ar ji tave pasirinko, ar tu ją?

A. Zavadskis: Dabar net nežinau, kodėl nuo tos gamtos pradėjau fotografuoti. Su kino studija teko daug keliauti, buvoti gamtoje, įvairiausiose vietose. Iš pradžių net neskirsčiau - kur gamta, kur kas kita. Taip jau atsitiko. Galvoju - tai gal ir kaimiškųjų šaknų įtaka, vaikystės gamtos prisiminimai. Augau Kretingalėje, gamtoje, ir tie visi prisiminimai, išpūdziai labai daug ką duoda ir dabar. Nors seniai esu miestelėnas, bet trauka į kaimą didesnė. Jei norisi pabūti, pailsėti. Kai mokiausi, norėjau ir girininku tapti, ir herpetologija domėjausi. Kai pradė-

jau dirbti kino operatoriumi, kažkaip savaime viskas išėjo. Dėl sveikatos operatoriumi ne-tapau, bet tapau fotografu. O gamta traukia ir savo harmonija - ypač amžini, nepalieti jos dalykai, taip pat ir jos kintamumas, ypač sezoninis.

A.B.: Šiandien reginti ne viena postmoderniojo meno išsidirbinėjimą, net išsigimimą, meno kūrimą iš žmonijos atliekų, pradedi galvoti, kad pirmą kartą gamta, jos formos yra amžinai modernios.

A.Z.: Taip, gamta visada moderni, tokia ji ir buvo. Šiaip gali viską fotografuoti - metalo formas, architektūrą, daiktus - ir tame atrasti kažkokią harmoniją, plastiką. Bet gamtos harmonija kitokia, ypatingesnė - ji nėra pastovi fotografijos prasme. Pagaliau gamtą pirmiausia jauti, po to pradėti matyti. Ji - labai gyvas dalykas, ne metalo krūva, kuri nekinta.

A.B.: Ar neturėjo įtakos tavo gamtos fotografijai ir tai, kad

Ledo sukaustytos Kauno marios

A. Balbierius nuotr.

daugiau kaip 20 metų dirbai anų laikų garsiaame "Mūsų gamtos" žurnale?

A.Z.: Į žurnalą atėjau po Kino studijos ir darbo "Minties" leidykloje. Ir jau padaręs Nidą, savo smėlius. Apskritai visą gyvenimą pirmiausi buvo du dalykai - gamta ir teatras. Teatras irgi savas nuo vaikystės - abu tėvai buvo aktoriai.

A.B.: Ką pats iš savo gamtos fotografijų labiausiai vertini, laikai geriausiai pavykusiomis?

A.Z.: Tai ciklai "Žuvis", "Smėlis" (1970-1973), "Debesys vandenyje" (1984). Jie man artimiausi. Iš pačių ankstyvųjų, be abejonės, žuvis ir smėlis. Žuvis dariau dar prieš smėlius, bet anais laikais tos žuvis niekur "nepraaidavo". Kai kuriuos gamtos motyvus esu fotografavęs ir ne Lietuvoje, bet net pačiam keista, kokie jie dabar atrodo lietuviškai. Štai ciklas "Tamsūs užtekis" (1985) fotografuotas Kamčiatkoje, o atrodo kad kažkur prie Ūlos... Gamta žmogui, regis, visur yra sava. Jei regį ją lietuviškai, tai lietuviškai darai ir Kamčiatkoje.

Štai apie ciklą "Plunksna" (1985) galvojau apie metus laiko. Rinkau plunksnas, o padariau tą ciklą per... pusvalandį. Kadaiše atostogaudamas prie Linkmenų vasarą garnių kolonijoj pamačiau, kaip gražiai krenta plunksna. Galvojau, kaip tai padaryti fotografijoje, nes tas dalykas - lyg ir visai ne fotografiškas. Bet išpūdis išliko didžiulis. Dėlioju, dėlioju tas plunksnas, kol vieną dieną išsinešiau iš studijos į lauką ir nufotografavau. Fotografija vis dėlto yra atradimas. Kad ir vadinamoji pastatyminė - regis, suderinti du nesuderinamus dalykus kaip ir poezijoje, žodžius: erelio plunksna ant automobilio bagažinės... Taip juk nebūna, bet tas santykis kiekvienąsyk yra naujas.

A.B.: Šiek tiek bandysiu provokuoti. Esi fotografas ir profesionalas ir fotografas menininkas - duoną valgai iš fotografijos. Bet vis dėlto ir aš, ir daugelis Tavo gerbėjų jau ilgokai pasiilgsta tavo naujų gamtos fotografijų. Kiek žinau, nesi iš tų fotomenininkų, kurie žūt būt, vos ne kas dieną, nuspaudžia kokį kadra sau. Ar dabar ką nors darai iš gamtos?

A.Z.: Dirbu, priešingai, užsidaręs studijoje. Nes dabar kitaip negu anksčiau. Anksčiau, kai dirbai kokį darbą, laisvo, kūrybingo laiko likdavo daug. Kai turi privatų verslą, studiją - krūvis visai kitoks. Atsakai už viską

pats, ne koks nors vadovas. Ir tą darbą turi organizuoti pats, iš kurio pragyveni ir iš kurio dar turi likti ir kūrybai. O šiandien fotomeno kūryba jau reikalauja didelių pinigų, anksčiau - daug mažiau. Anksčiau, jei kas būtų sakęs, kad užsidarysiu studijoje ir joje dirbsiu, tam būčiau spjovęs į veidą. Šiais laikais įvyko tai, ko nesitikėjau. Dirbant studijoje kasdienį profesionalų darbą labai dažnai kūrybinės mintys tiesiog "išsibarsto", nes reikia daryti tai, ko žmonėms reikia. Ir portretą, ir reklamę, ir būtiną fotografiją. Pakeliui taip pat padarau ką nors sau, ne vieną portretą, kurio tik šiaip fotografuodamas nepadarytum. Apskritai yra temų, kurių nedarau, nors gal ir galėčiau. Bet nemėgstu disharmonijos, be to, kitas temas kiti fotografai padaro geriau.

Pavyzdžiui, su Vytu Luckum kadaise diskutuodavom. Aš buvau jau padaręs daug teatro žmonių, bet tik scenoje. O Luckus tada sukūrė savo mimų seriją. Luckus sakydavo - koks įdomus tas gyvas gyvenimas, kurs aplinkui teka. Jis iš tiesų gražus, bet tokio aš pats niekada nefotografuoju. Deja, tai nėra mano tema, jei kas dabar užsakytų reportažą, kad ir menininkas - nedaryčiau. Pasakytų, kas daro geriau. Galvoju, kad profesionalumas taip pat yra pasirinkimas daryti tai, ką geriausiai sugebi. Kiekvienas turi dirbti tik savo, tik tai savo darbą.

A.B.: Gal kiek plačiau apie kitą Tavo fotografavimo objektą - teatrą.

A.Z.: Esu padaręs visus Lietuvos teatrų spektaklius. Pirmiausia gyvenimas "surišo" su Jaunimo teatru, vos tik jis įsikūrė. Po to - su Akademiniu, "Lėlės" ir Kauno. Ilgą laiką fotografavau visus šių teatrų spektaklius. O teatras man nuo senų laikų savas. Tėvai buvo aktoriai, tai scena ir jos užkulisiai - įprastas pasaulis nuo vaikystės. Dar dabar jaučiu ir atgaminu, kad tiesiog kiekvienas teatras turi savo kvapą, savaip kvepia. Gal tris metus su mama važinėčiau į gastroles. Ji vaidina, o aš - užkulisų pasaulyje. Visi tie išpūdziai buvo many, tereikėjo pradėjus fotografuoti juos atgaminėti. Todėl ir nebuvo jokios problemos po gamtos "grįžti" į teatrą. Pamatęs spektaklį jau žinodavau, kokias fotografijas reikia padaryti.

A.B.: Teko patirti, kad turi nemažą autoritetą jaunųjų fotografų gretose - apie Zavadskį (nukelta į 6 psl.)

VLADAS BRAZIŪNAS

7

Vermonto vertikale,

arba
Žalio vermuto gurkšnis Žaliakalny
Išpūdziai ir kt.: marginalinis margynas

(pradžią nr. 43)

Švaru tad - ir šventa, švaru - ir šventiška... Gaila, kad jau mums mokykloje nieks nesugalvojo panašaus kurso (mūsų tėvams dar nereikėjo, jie patys dar kalbą gyvai girdėjo), nieks nesusi-pranta ir dabar. Niekam nereikėtų sakyti banalių pamokslų, kad nei per šventę šiukšlintina, nei po jos (ar būna - po jos?) šiukšlinai gyven-tina. Ir būtajį žemaitinį Simono Daukanto laiką - "Patys sėjo, arė, šieną pjovė, namus gerbė" - tada gal jau būtų galima persakyti esamuojų.

Parapinio patrioto trigrašis iš užrašų, pargrįžus į Fabijoniškes: Nereikia nė sakyti: iš savo gimto Pasvalio išvažiavęs jau daugiau kaip prieš tris dešimtmečius, dabar gyvenu jame - kokio po teisybei nė būvę. Gyvenu prisiminimų, sapnų ir vizijų mieste. Ir tuo nesiskiriu nė nuo vieno žmogaus, kuris tik dar turi atmintį.

Neturiu, ką turi už mane vyresni. Neatimamai turiu, ko neturi jauni (čia, žinoma, Jono Strielkūno žodžiais; va šiaudien šneketėlė-jom: turi žmogus, be daugel ko kita, ir Šventojo Roko atlaidus Daujėnuose - tokį jaunystės atminties išpaudą, įdaga).

Pirmiausia atsimenu Pasvalį - tikrą urbanistikos paminklą. Tikriausia ir labiausiai brangintina jo vertybė - per šimtmečius savaip, nepakartojamai išsišakojęs gatvių gatvelių tinklas, lemtas abiejų upių, jų kriaušių ir slėnių, jų brastų ir tiltų, paskiau bažnyčios, aikštės prie jos - aišku, turgaus aikštės. Bažnyčia ir turgavietė

neperskiriama: jie vienas prie kito, vienas kitame - kaip miesto siela ir kūnas; pamėgink sužeisti viena - nesužeisdamas kita!

Gyvenu - kaip ir visi, gyvenantys daugiausia atminimais, - mieste, kuris tikresnis už tikrą. Deja, tas tikras Pasvalys - jau joks paminklas, paveldas. Nelikę greitai jokio istoriškai susiklosčiusio savitumo. Komunizmo statybos metais visiškai sudarkytas ypač miesto centras, statant naująjį tiltą, atkirsta ir sunaikinta visa dešinioji (žiūrint į Lėvenį) pusė Vytauto Didžiojo aikštės, visas tas plotas tarp Palėvenės, Biržų ir Vilniaus gatvių pradžios. Išgriauta dešinioji Vilniaus gatvės pusė, pati gatvė senamiestį (taip, Pasvalys turėjo didelį unikalų senamiestį) nebūdingai praplatinta. Galima iki užkimimo aiškinti, kad visi nugriauti, apgriauti, sumoderinti namai, ar Vilniaus, ar Biržų gatvių, ar raudoni Vytauto Didžiojo aikštės žydnamiai, - kad tie namai buvo architektūriškai bevėrdiai, mažaverčiai, galima pasitelkti daug iškalbos ir profesinio architektų žargono vingrybių, bet niekaip tokie kalbėjimai nepa-neigs fakto, jog tada tebuvo vienaip ar kitaip pagal tos dienos supratimą pamatuota, o dešimt kartų kirpta, ir kirpta be atodairos, per pačią šimtmečių miesto gyvuonį.

Tikiu, net manau, kad dabar, ypač - atšventus Pasvalio 500-metį, pasvaliečiams vis tikriau įsigyvenant į savojo miesto istoriškumą, suvokus tą istoriškumą kaip vertybę, kiekvieną iš mūsų nejučia turtinančią ir asmeniškai, - tikiu ir manau, jog šitaip suniokoti miesto, kad ir kas užsimestų, nebebūtų įmanoma: tiesiog Pasvalio žmonės, jų atgimus dvasia nebeleistų. Deja, kas su nemokišku užmoju padaryta, nebeatitaisysim.

Užtat, manyčiau, dabar kaip niekad turėtumėm būti atidūs, jautrūs kiekvienam savo gražaus, privalančio dar gražėti miesto kam-peliui. Jo, ne kad akis pabadyčiau, o kad man akis pabadė (gal todėl, jog na, kad tik buvau grįžęs iš vieno itin iščiustyto užjūrio krašto)... Taigi birželio pabaiga. Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios šven-torius sausakimšas, išsipuošęs ir susijaudinęs, užtat dar gražesni

vaikai, laukiantys sutvirtinimo sakramento, jų tėveliai, giminės. Šventė, tikrai verta savo kilmės žodžio šventas. Stovim už bažnyčios, Lėvenio pusę. Netikėtai grįžti per šventoriaus tvorą - o dilgynės, o kiekiai, o šiukšlės!..

Tada pamačiau ir apžėlusias senojo tilto liekanas, ir jų prieigas - tą menką keliolikos metrų akmenų grindinio, senojo Pasvalio bruko, atkarpėlę tarp šventoriaus sienos ir špitolės, užleistą, varganą, niekam nereikalingą. O kadaise, Nepriklausomybės pradžioje, prisimenu, kaip, susijaudinusio fotografo Vido Dulkės irgi sujudintas, aliarmavau telefonu, kur tik galėjau, pasiečiau visokias paminklosaugos bei architektūros (ne be pasvaliečio architekto Sauliaus Motiekos pagalbos) instancijas - tuokart tam bruko ploteliui mirtiną nuosprendį mintyse jau parengusioms, bet posėdžio sprendimu dar neįteisintioms Pasvalio galvoms šiaip taip pavyko - skambučiais įsibrovus pačian tam posėdį - išaiš-kinti, jog tas brukas nėra kokia niekinga atgyvena (tokie vos prieš kelis dešimtmečius kai kam rodėsi ir daugelis Pasvalio namų, ir ištisos gatvės, aikštės), jog šitos trumpučiuokės atkarpėlės, istorinės urbanistinės nuorodos į buvusį tiltą (kadaise brastą), šioje erdvėje ne atsitiktinės, o būtinės, - jog šito brangaus lopinėlio nevalia taip lengva ranka imti ir užstatyti garažais, mat taip ir būtų padaryta, kad jauni briedžiai kunigėliai galėtų sėst mašinikėn - vos pro šventoriaus vartelius koją iškelę...

Brukuotos dar mano akyse išsprogdinto tilto prieigos, ačiū Die-vui, liko. Reiktų tik jų buvimą įprasminti: iškirst medžius nuo tilto liekanų abiejose Lėvenio pusėse, šitaip vėl parodyti, atvert kadaise buvusią svarbią vienos iš miesto erdvių perspektyvą. Visą šitą plotelį - na, kaip nors, kaip nors... - išvaduoti iš sąžalynų ir šiukšlių.

Tada pasižiūrėt: yra dar ir tas plotelis, dar tas... Ką jis reiškia ir pats savaime, ir miesto visumai? Savo Pasvalį (kaip ir kitus Lie-tuvos miestus miestelius) norėčiau matyti akyla, dėmesinga, (nukelta į 4 psl.)

■ Pastarojo dešimtmečio pastangomis Estija, Latvija ir Lietuva patvirtina savo pasiryžimą tapti lygiomis partnerėmis Europos tautų šeimoje, rašoma Estijos prezidento Lennart Meri pranešime, išplatintame tragiškų sausio įvykių Vilniuje ir Rygoje dešimtųjų metų išvakarėse. 1991 m. sausio 13 d. specialiosios sovietų pajėgos prie Vilniaus televizijos bokšto nužudė 14 taikių civilių. Po savaitės, per panašų puolimą Rygos centre vėl liejosi kraujas ir žuvo žmonės, prisiminė prezidentas. "Šių veiksmų žiaurumas sukrėtė tarpautinę bendruomenę ir iššaukė visuomenės užuojautą nesmurtiniams nepriklausomybės judėjimams Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje", teigė prezidentas. Per dešimtąsias tragiškų įvykių Vilniuje ir Rygoje metines, Estija, Latvija ir Lietuva dar kartą patvirtino savo pasiryžimą tapti tikromis partnerėmis Europos Sąjungoje ir NATO, rašoma L. Meri pranešime. "Aš kviečiu visus tuos, kurie prieš dešimtmetį mus palaikė, išsaugoti vienybę su mumis, ginant laisvę ir demokratiją. Kartu dirbkime, siekdami, kad kitas šimtmetis būtų laimingesnis ir stabilus kiekvienam iš mūsų ir visiems kartu", sakė L. Meri. "Dabar, praėjus dešimčiai metų, mūsų trys šalys atkūrė demokratines politines sistemas, rinkos ekonomikas ir tęsia socialines reformas. Nėra jokių abejonių, kad šie svarbūs žingsniai mus suartino, siekiant prisijungti prie klestinčios, saugios, stabilios ir augančios Europos šalių šeimos", teigė Estijos prezidentas.

■ Išrinktasis Jungtinių Valstijų prezidentas George W. Bush sausio 12 d. savo rančoje Texas dailino inauguracinę kalbą, tikėdamasis, kad ji padės "užglaistyti" Washingtone kilusį nepasitenkinimą dviem jo kandidatais į kabineto narius. Grupės, pasisakančios už bažnyčios ir valstybės atskyrimą, apkaltino kandidatą į generalinius prokurorus, buvusį senatorių John Ashcroft, dėl 1999 m. gegužės mėnesį pasakytų žodžių, kad amerikiečiai "neturi kito karaliaus - tik Jėzų".

Trijų milijonų litų paskola su valstybės garantija Zokniuose

Nors Šiaulių oro uostą slepia per pusantro šimto milijono litų negrąžintų paskolų – Vyriausybė surizikavo ir suteikė valstybės garantiją dar 3 milijonams litų. Paskolą su valstybės garantija oro uostui suteiks Vilniaus bankas. Trijų milijonų litų paskola su valstybės garantija Zokniuose esančiam oro uostui buvo numatyta šių metų investicijų programoje, tačiau lėšos bus panaudotos ne investiciniam projektui – penktadalio bus skirtas apmokėti įsiskolinimui už atliktus darbus, likusieji padalinti aeronavigacinės įrangos patikrinimui, einamiesiems pakilimo - nusileidimo tako remonto darbams bei degalų bazės remontui ir sertifikavimui. Finansų ministerija pripažįsta, kad tokia paskola yra gana rizikinga - Šiaulių oro uosto padėtis labai prasta. Per praėjusius metus aptamauti tik 43 civiliniai lėktuvai. Iš ūkinės finansinės veiklos gauta 421 tūkstantis litų pajamų, o išlaidos viršijo 18,6 milijono litų. Bendrovės nuostoliai siekia 32,2 milijono litų. Problema vis dar išlieka negrąžinta 47 milijonų litų paskola. Finansų ministerijos atstovai sako neturį vilčių, kad oro uostas pats sugebės ją grąžinti, todėl ministerija pati ketina padengti paskolą. Neaišku ir tai, iš kokių lėšų bus grąžinta 118 milijonų litų paskolų, oro uostui suteiktų valstybės vardu ar su valstybės garantija. Įsiskolinimai nevalstybiniais kreditoriams siekia 1,87 milijono litų. Areštautos sąskaitos. Dėl neišmokėtų atlyginimų ir kompensacijų priteista daugiau kaip 100 teismo ieškinių. Liepos mėnesį Vyriausybė buvo suteikusi garantiją Industrijos bankui, kuris Zoknių oro uostui žadėjo suteikti 750 tūkstančių JAV dolerių paskolą, tačiau vėliau bankas atsakė teikti paskolą. Šiaulių merė Vida Stasiūnaitė teigia, jog bus siekiama, kad oro uostas taptų Lietuvos strateginiu objektu verslui vystyti. Lėktuvų remonto galimybėmis čia jau domisi "Boeing" kompanija, Kazachstanu verslininkai. Trečdalis Šiaulių oro uosto akcijų valdo miesto savivaldybė, kiti du trečdaliai priklauso Susisiekimo ministerijai.

ELTA

Senos Anglijos tradicijos nyksta

Užmarštin nueina dar viena Anglijos tradicija - šeimos narių valgymas kartu. Apklausos rezultatai rodo, kad tik 15 procentų šeimų kasdien pusryčiauja, pietauja arba vakarienauja kartu ir tik ketvirtadalis vaikų nuo šešerių iki penkiolikos metų valgo prie stalo su tėvais. Manoma, kad be reguliaraus bendro valgymo žmonių ryšiai šeimoje silpnėja. Beje, tik 20

proc. vaikų užmiega liūliuojami kieno nors iš šeimos narių skaitomos pasakos.

Šiuo metu kiekvienas šeimos narys gali turėti netgi savo televizorių, kiekvienas laiką leidžia savaip ir jokioje bendroje veikloje vienas su kitu nesusitinka. Ketvirtis visų šeimų prie stalo susėda vidutiniškai kartą per mėnesį, o penktadalio - tik kartą per metus.

Ši procesą įtakoja kelios priežastys - televizija, tėvų užimtumas ir populiarėjantys gatavi patiekalai, kurie pašildomi per kelias minutes, o valgomi paprastai vienu metu. Be to, anglai dažnai užsisako į namus karštus patiekalus, pavyzdžiui, picą - tai patogiu ir greitai. Tačiau šeimose, kuriose niekas negamina, tėvai paprastai nesėdi su vaikais prie vieno stalo, praradami galimybę su jais pabendrauti valgant.

BBC

Estija ir NATO

Šiuo metu Estijos galimybės tapti NATO nare jau per artimiausią Aljanso plėtros etapą, yra realios, nors NATO šalis kol kas nenurodė naujų narių priėmimo datos, pareiškė Estijos gynybos ministras Juri Luik. Artimiausias NATO šalių viršūnių susitikimas greičiausiai įvyks tik antrąjį 2002-ųjų pusmetį, todėl dauguma Aljanso narių šiuo metu tik pradeda formuoti savo pozicijas šiuo klausimu. BNS

Siųsdami per Western Union®, jūs tarsite įteikiate pinigus tiesiai savo artimiesiems į rankas.

Kai siunčiate pinigus per Western Union, galite būti užtikrinti, kad jie pasieks reikiamą vietą saugiai ir greitai. Pasaulinių ryšių dėka pinigų pervedimas yra nesudėtingas ir tuoztrunka kelias minutes. Jūs netgi galite siųsti pinigus telefono pagalba, naudodami kredito kortelę. Jūsų artimieji

galės saugiai atsiimti pinigus 185-tyje šalių ir 95 tūkstančiuose vietų, tarp jų ir Lietuvoje. Kaip jūsų giminės ir draugai pasitiki jumis, jūs galite pasitikėti Western Union. Taigi siųsdami pinigus savo artimiesiems, siųskite juos tik per Western Union - bendrovę, kuria pasitiki milijonai.

JAV ir Kanadoje, teiraukitės
1-800-325-6000

www.westernunion.com

WESTERN UNION MONEY TRANSFER
Greičiausias pinigų persiuntimas visame pasaulyje™

VLADAS BRAZIŪNAS

Vermonto vertikalė,

arba

Žalio vermuto gūrkšnįs Žaliakalny

Įspūdziai ir kt.: marginalinis marginys

(atkelta iš 3 psl.)

jautrų ir didelėms, ir pačioms mažiausioms savo vertybėms, ypač toms kasdien "besipainiojančioms po kojoms", todėl taip sunkiai ir pastebimoms.

Dar norėčiau Pasvalyje - ne kur kitur! - matyt PPMK, Pasvalio pasvaliečių meno kuopą. Didelį ratą, kurio pačiam vidury gražiausiai galėtų suktis kad ir pagreitingasis dailininkų sambūris Rats. Nes juk taip ir yra: "Perfrazuotas R.M.Rilke: žvaigždė, sužibusis galinio parapijos namo lange, neįtikėtinai išplečia parapijos suvokimo dydį...". Bet čia dar, kaip sakoma, Dieve padėk...

24, trečiad. - Laiškas namo:

Taigi ir vakar. Pirmąkart buvom tikrojo Žaliojo kalno valstijos (taip ir ant automobilių numerių jų, vermontiečių, užsirašyta) gamtoje, Mėlynųjų ir kitokiųose kalnuose, vietoje, smarkiai susijusiose pirmiausia su Robertu Frostu. Lankėmės vietoj, kur atskirai įsikūrusi Middlebury koledžo kalbų mokykla, kur vasaromis vyksta rašytojų konferencijos. Visiškai kaime. Ten ir koledžo slidinėjimo centras, nors pačios trasos kiek toliau. Dariaus kambary ir dabar stovi kalnų slidininko batai, slidės, taigi aprodė ir savo trasas, aišku, iš apačios: vasarą elevatoriai - taip jie vadina ne tik tuos slidininkų kėlimo kalnan įtaisus, bet ir namų lifthus, - taigi vasarą elevatoriai neveikia. Išvaikštinėjom tokius specialius takus visišką gamtoje, Frosto interpretacinius, kaip jie vadina (mat vis

ant specialių stulpų lentelės su išrašytais tinkamais jo eilėrašiais), takus, - riedulinga srauni Middlebury upelė ir jos atšakos, medžių, augalų natūralios ekspozicijos. Ir visur kur čia - Frosto apdainuoti strazdai. Daugiausia - tokie raudonom krūtinėm, kad aš net maniau prašyti, kad pažiūrėtumėt kokių nors panašių T. Ivanausko "Lietuvos paukščiūse" ar veikiau - jo "Pasaulio paukščiūse". Tiesa, šiandien čia, visai netoli Dariaus namo, pačiame miestelio centre ant pievelės, to amerikiečių žaliųjo asfalto, mačiau ir nemažai juodųjų. Visiškai patiklūs ir jaukūs. Sėdėjau tokioj medinėj rotondoj pievelės pakrašty prie vienos iš bažnyčių, per kokius tris metrus storos medis - pristrakėjo vienas žvilgis artyn, apstrakėjo tą medį pašakniais, į mane - jokio dėmesio. Paskiau, kai jam prireikė, paskridėjo pas savo gentinius toliėliau. Tiesą sakant, gal ir juodųjų čia kiek kitokia atmaina: plunksnelių žvilgesys labai jau lygus, be jokių strazdanų. Ir man vis įdomu, kas perisi jų inkiluose. Tie inkilai dažniausiai ant kuoliukų metro aukšty, inkilai kaip inkilai, tik landelės, regis, mažesnės nei mūsų varnėnų (varnėno dar nemačiau nė vieno). Dekoratyvesni (kelių landų) prie prašmatnesnių namų iš kiemo, taigi žalių pievelės, pusės, iškeliami aukščiau - bet irgi ant karties. Kad būtų įkelta medin, nemačiau. Kaip, beje, ir nė vienos voverės, jau beveik ir pasiėpau iš Dariaus: jis mat iškart sakė, kad jų koledžo pievelėse, medžiūose jų voverių vos ne pilna... Nematėm ir juodųjų meškų. Visai be juoko: tose vietose, kur vakar buvom, ant lentelės surašyta, kad čia galit ieškoti juodųjų meškų (čia žiemoja; gal ir vasaroja?), briedžių, elnių ir t.t. Kelia tik kartą per bėgą, rodos, skunkas - toks kiaušinis žvėriukas, didelis kaip katinas ir, sako, ypač kai ginasi, pasmardinantis, padvokiantis (žodinas: "analinės liaukos skysčiu") baisiau kaip šeškas.

Paukščiai. Kokie dar paukščiai? Šitie balti - rusvas kuodukas, rusva papildėlė - garnikai prie karvių, sekiojantys traktorius, - ar tik nebus galvijiniai garniai, jau išplitę iki pat Kanados, o prieš

šimtmetį Amerikon audros atblokti svetimžemiai iš Afrikos? Kuriasi, plinta, susiranda savo nišą. Manęs tai jau nebestebina. Prieš keletą dešimtmečių, paauglystės metais, kai dar buvau karštas ornitologas, Pasvalio parke apeidavau visus didelių karvelių (kolumbų - *Columbae*) keršulių lizdus, gėrėdavausi jų apsimesiminiu sužeistumu, kai vilioja nuo jaunikių ar kiaušinių, jų tarytum grasinimais: *kur brrūkklis! kur brrūkklis!* Bet nė nesvajojau čia kada nors pamatyti dailų molinuką pietinį purplę, Lietuvoje iš viso pirmąkart tepastebėtą tik 1954-aisiais prie Tauragės, nors mano numylėtas profesorius Tadas Ivanauskas ir viltingai rašė: "Šis paukštis staigia banga plinta į šiaurę, ir negalime pasakyti, kur šioji banga pasibaigs". Kai vienąkart dar studentas grįžau miestelin, vos savo akim patikėjau: po mano augtinės Pumpėnų gatvės liepas slapstos, ant pievutės leidžiasi - taigi jie, maži ir grakštūs, juodom apykaklėmis.

Patirtis: svietas margas ir erdvus. Vietos užteks visiems. Ir visokiems. Nėra ant svieto panašių. Nėra pilkų ir neišsiskiriančių. Net tie kruopščiai tvarkingi, klasikinėmis eilutėmis mėgstantys vilkėti berniukai ir mergaitės *Made in China*, - net ir tie visi tokie skirtingi. Paskiau, jau Vilniuje, Lauryno Ivinskio tyrėja Danutė Labanauskienė juoksis girdėjusi, jog ir anie tarp savęs pakalbantys: kokie tie baltieji nuobodžiai vienodi, atskirti neįmanoma, visi kaip vienas - plačiaakiai, ilganosiai. O! taigi ir klasikas, kurio knygas, duris bei vasarnamį kaitrūs jaunapatriočiai dar neseniai taip entuziastingai degino, andai pakeliavęs "Tėvų ir brolių takais" ir parašęs tokius nuodėmingus (užtat dar ano *karinio-patriotinio auklėjimo* produktų "sudegintus" ir taip išpopuliarintus) prisiminimus apie kapitalizmo citadelės (ne)geroves, - ir klasikas tenai sakė, kad lietuvių pažinsi iš didelės nosies. Ir aš pats jaunystėj esu eiliavęs: "Dabar kitoks esi kitoks / mėlynaakis didžianosis"...

(bus daugiau)

Brazdžionis s'impose

JONAS AISTIS

Gal ką nustebins šis prancūziškas veiksmazodis, bet man, iš arti sekus Bernardo Brazdžionio poetinę karjerą, atrodo, kad nėra tinkamesnio žodžio poetui aptarti. Deja, lietuvių kalboje man jam pakaitalo nepasisekė rasti. Jis labai artimas lietuviškam "primesti", bet pastarasis, rodos, sangražinėje formoje nevertojamas, pavartotas įgyja visai kitą prasmę. Pvz.: primesti šiaudų į vežėčias. Be to, lietuvių kalboje primetimas siejamas su nevertingu ar nemalonių dalyku.

Būsiu atviras ir prisipažinsiu, kad nesmi iš tų, kurie su dideliu entuziazmu Brazdžionį sutiko. Aš jam antipatijos nejačiau, bet

tada nemėgau visų to meto "neokatalikų" autorių (prancūzų ir neprancūzų), nes man, gal be pagrindo, atrodė, kad jie piktžodžiauja, arba, kaip tada sakydavau: su Dievu ir šventenybėmis elgiasi "za panie bracie", tai yra be pakankamos pagarbos ir gyvo reikalo. Juk ir Volterio blevygose, sakydavau, labai jaučiamas didelis turginės ir hagiografinės literatūros prisiskaitymas. Bet aš klydau, laikydamas intymumą piktžodžiovimu. Nemėgau dar ir dėl to, kad Brazdžionis rašte nevengė šiurkštumų (barbarizmų, perkrautų tautologijų, groteskiškų posakių) ir obsceniškumų. Man nepatiko "mūrininko" pirmoji versija.

Man Brazdžionis atvejų atve-

jais pasakojo ir aiškino "mūrininko" genezę ir jo giliai žmogišką prasmę. Neįtariau jį esant nenuoširdų. Tikiu geneze, bet esmė yra kitur ir gal kiek giliau, gal net pasamoneje. Esu tikras, kad poeto pasirinktas kelias yra logiškas ir dėsningas. Be to, tai, kas mane kadaise jo poezijoje šokiravo, nėra poeto kaprizas, o esminis ir būtinosios sąlygos dalykas. Brazdžionis poeziją su tapdina su pranašyste. Pranašo negalima įsivaizduoti be konflikto, o gal ir be šiurkštumo bei patoso.

Brazdžionis, manding, visą gyvenimą ėjo prieš srovę. Atsimenu jo pirmuosius žingsnius viešumon. Jis neieškojo pripažintų poetų draugijos. Draugavo su dabartiniu rašytojų draugijos pirmininku, su Petru Karuža ir visa eile poetų *minores*. Jis jau tada juos visus buvo galva

ir petimis praaugęs. Išeidavo skaityti iš užkulisių kiek agresyvia eiseną ir provokuojančią laikyseną: pusiau skersas, atstatęs petį ir smakrą.

Drašos jam nestigo. Devynių vilkų buvusiam autoritariniam režime nei tada, nei ypač dabar nematau, tačiau tai buvo diktatūra, su beveik visais jai būdingais požymiais, ypač kariuomenės ir policijos svarba viešame gyvenime. Ir štai įsivaizduokite sau Brazdžionį, vos atkakusį iš Biržų, išeinantį iš užkulisio ir elgetų dvasioje giedantį:

"Šventas Antanai, Šventas Augustinai!"

Nereikėjo nei vienam eiti pas burtininką išsiaiškinti, kokius šventuosius poetas liaupsino. Augustino žvaigždė, jei mano gera atmintis, berods, jau geso, o Antano dar visa šviesa pa-

čiame zenite spindėjo.

Stebėdavau tada Brazdžionį ir stebėdavau: kur link jisai alkūnėmis iriasi, su kuo jis grumiasi. Jis turėjo draugų, kurie jį ištiestomis rankomis sutiko. Man Brazdžionis nuo "o smilga vėjų pučiama nebe palinks į žalią kmyną" pasidarė artimas, savas ir mielas. Man atrodė, kad niekad iki tol dar būti nebuvo taip artimo, giminingo ir bendro lietuviškosios poezijos balso, nors visi, regis, buvome būdu, priemonėmis ir dvasia skirtingi, ir gal net svetimi.

Asmeniškai Brazdžionį artimiau pažinau tik čia, Amerikoje. Mudu buvome bemaž kepuriniai pažįstami. Sutiktas jis su manimi kalbėjo visada mandagiai trečio asmens forma: "Manau, kad Jonas parašys man sekančiam numerui..."

(mukelta į 6 psl.)

Trumpas šiaudelis

ČESLOVAS SENKEVIČIUS

Ištrauka iš novelių knygos "Ketvirtoji upė" (Vilnius: Dienovidis, 2000. - 196 psl.)

* * *

Viktoras Pareigis domėjosi poezija, baigė istorijos mokslus, o dirbo nekilnojamo turto pardavėju. Negalima būtų sakyti, kad jam gerai sekėsi. Bet kiekgi čia vienam žmogui reikia! Niekada jis nesvajojęs būti turtingas ir tuo labai skyrėsi nuo savo darbdavio Petro Skapo, šiaip jau gana gero žmogaus, visada pirmumą teikiančio savo tautiečiams, jeigu tai nekenkia jo verslui. Ir Viktorą, nors ir buvo tik vidutinio pajėgumo agentas, bendra tautybė rišo su savininku ir ne sykį gelbėjo. O didžiųjų švenčių progomis Viktoras visada būdavo Skapų šeimos svečias.

Ir šį kartą jis pas juos sėdėjo prie kūčių stalo. Draugiška Petro žmona Onutė, du gražūs vaikučiai ir linksma močiutė - visi jam būdavo malonūs ir geri. Ypač - močiutė. Ši jam buvo asmuo, visada priminusi tolimą tėviškę, kuri tik prisiminimuose ir keliose išlikusiose nuotraukose tebebuvo gyva. Šiaip jau - žinojo - tenai dabar viskas išardyta, išlyginta, išdeginata. Močiutė, tarsi kokia gyva relikvija, visai nė nebando įsilieti į šio krašto gyvenimą, gal užtat jam buvo tokia brangi. Viktoras gerbė kiekvieną jos tartą žodį, kiekvieną judesį, nes visa tai buvo kitoniška ir miela.

Po kūčių vakarienės ji tarė: - Nevalia pamiršti lietuviškų papročių. Iš po staltiesės kiekvienas ištraukime po šiaudelį... Visi šypojo, kažko delse. Tada ji paaiškino:

- Mano tėvai sakydavo, kad ilgiausią šiaudą ištraukęs ilgiausiai ir gyvens...

Kūčiautojai bandė savo laimę.

- Žiūrėk, močiute, koks ilgas ir kreivas! - šūktelėjo dešimties metų Aldutė.

- O mano tiesus, matai, - rodė sesutei dvylikametis Algiukas.

Visi rankose laikė savo šiaudelius, kurie buvo beveik vienodo ilgio. Viktoras tai aiškiai matė ir susinervinęs tarp pirštų trynė visai trumpą šiaudeliuką. Jis nedrįso jo niekam rodyti. Niekas to nė neprašė. Žaidimas lyg ir nutrūko, o Viktoras, dar labiau suglumęs, savąjį šiaudelį įsikišo kišenėn. Vakaras tapo kažkokiu dygliu. Kad bent kas būtų jo paklausęs, kokio ilgio šiaudą ištraukęs. Bet - tyla. Tarytum koks Skapų šeimos samokslas. Tikriausiai tik vieną trumpą ir padėjo. Būtent ties juo. Argi ta mieloji močiutė galėjo tai padaryti? Kas žino - pasaulis pilnas visokių veidmainių. Tik po valandėlės, kai visi susėdė ratu svetainėje ir ėmė dalytis dovanėlėmis, Viktoras jau buvo iš-

vaikęs tas savo neklauzadas mintis ir vos susilaikė nuo viešo atsiprašymo, kad tokia nuotai-ka rodės mieloj šeimoj. Pagalvojo: toks jis likęs nepastebėtas. Iš tikrųjų taip ir buvo - Skapai turėjo kuo užimti. Tačiau išskirtas jis nebuvo nė šį vakarą - gavo geras odines pirštines, kurias močiutė įteikdama palinkėjo:

- Kad šiltomis rankomis sulauktum kitų Kalėdų...

Apsidaliję įvairiais drabuželiais, sėdėjo kurį laiką svetainėje, kur žybčiojo ir kvepėjo eglutė. Taip būna tik vieną kartą per metus. Rodos, širdy spindi kiekvienas eglutės burbuliukas, dega kiekviena žvakutė. Niekas daug nekalbėjo, nes kiekvienas žodis turėjo derintis prie tos nepaprastos aplinkos. O tokių žodžių at-rasti ne visuomet sekasi. Ir toje ramybėje Viktoro mintis vėl pradėjo drumsti tas trumpas šiaudelis. Bet tai juk juokai, burtai, kuriais tik primityvūs žmonės ti-

Č. Senkevičiaus novelių knygos "Ketvirtoji upė" viršelis

kedavo. Išsigalvodavo visokių dalykų, kad tik kaip nors nubodžiamą sutrumpinus. Kaipgi gali protingo žmogaus likimą nulemti kažkoks po stalų pakistas šiaudelis?... Kvailystė! Nebevažiavo Viktoras su Skapais nė Bernelių mišiu. Užėjo noras - namo. Bet tenai nei miego, nei poilsio. Jautė, kad kažkuo nusikratyti nebega-li. Jei trumpas šiaudelis yra burtai ir nereikia trumpo gyvenimo, tai jis tikrai primena, kad gyvenimas neilgas. Štai kur tik-rasis visų tų kvailysčių ir burtų sprendimas!

Šiaip taip praslinko Kalėdų diena. Niekur iš namų kojos ne-kėlė. Už lango vėjas blaškė snie-gą, popiet barbeno šalantis lietus, vakare sublizgėjo me-džiai ir namai. Šurpi tamsa įsi-lėgė širdin. Mėlynos lemputės gatvėje žibėjo kaip didelės ašaros...

Trumpojo šiaudelio nuotai-ka

ir liūdno išvados įsikabino į Viktoro skverną ir pradėjo su juo vaikščioti. Niekam nebuvo sunku šitai pastebėti. O Petras vieną dieną ir paklausė:

- Viktorai, gal jau sveikinti? Būsi jau gal kokią susiradęs?...

Šiepėsi Viktoras ir pyko ant savęs, kad reikia šypsotis - juk nėra bjaurėsio veido už iškreiptą dirbtinės šypsenos. O Petras dar pridėjo:

- Laikas būtų, Viktorai, ar ne?...

Viktoras apsi-džiaugė, kad Pet-rą pasaukė prie telefono. Bet dar daugiau siuto su-pratęs, kad žmonės pastebi tajo susigūžį-mą. Ko jie pagalauja nori? Argi jie nežino, kas yra gyvenimas? Planuoja, svarsto, dirba, taupo ir skaičiuo-ją pinigų. O labai il-gų šiaudų po staltiesėn niekas nepakiša. Argi jie to nemato? Tegu sau žinosi! Viktoras turi gyventi - dabar iš to gyvenimo reikia ką nors gauti. Ne vėliau, ne sen-atvėje - dabar. Šiandien. Tuoj pat.

*

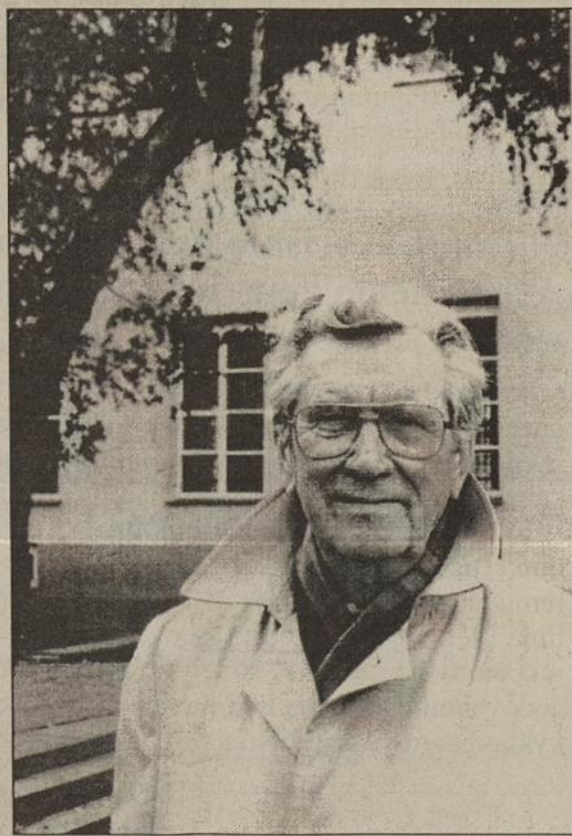
Penkiolika metų Viktoras kaip koks apdaužytas gniužulas rito si pakalnėn. Juo žemiau, juo daugiau to kasdieninio, aiškaus ir apčiuopiamo malonumo, kuris pasikartojęs išvaiko visus iš kažkur atsirandančius priekaiš-tus.

Paliko Petrą, bendradarbius ir namų pardavimo verslą. Vienoje užėjo sutiktas mokyklos die-nų draugas Jurgis Klivys, iš džiaugsmo apstumdęs ir išbu-čiavęs, pakvietė apsigyventi pas save - būsią smagiau ir pigiau. Dar pridūrė:

- Kepurė ant galvos, marškiniai ant kupros, Viktorėli, kvailuti, kiekgi čia žmogui reik-ia?

Abu jau buvo prie pasilinks-minimo pabaigos, ir Viktorui pasirodė, kad Jurgis pasakė nie-kur dar negirdėtą tiesą. Sutiko.

Ir ėmė jis gyventi su draugu iš akių visiems, kurie jį anksčiau pažinojo. Niekur niekas jo nebe-matė, ir jis pats niekuo nebesi-domėjo. Vienur kitur padirbėda-vo, pasėdėdavo namie bedarbio pašalpą gaudamas, vėl kur kokį darbėlį susiradavo, ir taip bėgo dienos, savaitės, metai. Visas gyvenimas - tai tie smagūs vaka-rai užėigose ir sekmadieniai su Jurgiu. O tų prisiminimų besi-vaishinant ir dūmų debeseliuose besėdint - kaip iš užburto rago. Atsimeni tą, atsimeni tą - ir niekada kalbų ar juokų netrūk-

Žinomas lietuvių išeivijos žurnalistas ir knygų leidėjas, ilgametis žurnalo "Skautų aidas" ir savaitraščio "Tėviškės žiburiai" (Toronto, Kanada) redaktorius Česlovas Senkevičius

davo. Pasakoja vienas, pasako-ja kitas. Kartais abu iš karto, - na, į sveikatą, vis tiek. Paskui nusišluosto ašaras, tėviškės var-dą ištaręs, jaunystę prisiminęs. Ir būdavo abu visiškai tylūs, pa-niūrę, kažko susimąstę, kai ry-tais atsikeldavo ir ką nors už-kašti gamindavosi ar pro langą žiūrėdavo, už kurio ir kitoks gyvenimas dar buvo. Tai žinojo, bet kas iš to. Atkimšus butelį vėl atsiridavo liežuviai, viskas tarsi grįždavo į normalią padėtį.

Viktoras nežinojo, kad per tą laiką mirė Skapų močiutė, kad Aldutė ištėkėjo, kad Algis, tik ką baigęs inžineriją, tą pačią vasarą žuvo automobilio avari-joje, kad Petro sveikata sumen-kusi ir be piliulių nebegalės gy-venti, o ponija Onutė visa pra-žilusi ir vargiai ją sutikęs be-atpažintų...

*

Plyšo pusiau tirštas dūmų debesėlis, kai prasivėrė durys ir užėjo įvirtu du linksmi vyrai. Kiek pasidairę susėdė prie Vik-toro staliuko. Vikrus padavėjas, nė neklause, nė didelio pa-dėklo nukėlė dvi stiklines alaus, žvilgtelėjęs į Viktorą - dar ir trečią, pasiėmė pinigų ir nardė toliau tarp staliukų, aplaistytų alumi, apibarstytų nuorūkom ir pelenais. O visa svetainė užė-įkyria monotonią, kurioje kar-tais prasikišdavo koks nešvan-kus žodeliūkštis. Palubė kabo-jų spalvotos televizorius, kurio ekrane mirgėjo ledo ritulio run-gtynės.

Daug nereikėjo, kad užsi-megztų kalba. Juk savi žmonės - lietuviai. Be to, vieni kitus lyg ir buvo kažkur matę. Visiems trims rūpėjo politika. Apgaus rusai Ameriką, Baltieji rūmai - tikras gyvačių lizdas, kokių tik gaivalų tenai nėra prisiveisę. Niekas iš tikrųjų nieko nežino. O kas ir žino, kyšius iš turtuolių

gaudamas kenčia ir tyli. Dėl do-lerio draugas draugą smagia. Ir lietuviai darosi tokie patys, pe-šasi, nes kiekvienas gudresnis už patį gudriausią. Reikėtų įsteigti tokią organizaciją, su kuria skaitytųsi ir VLIK'as, ir Bendruomenė. Kitaip nieko ne-bus, ir bolševikai tuojau likvi-duos visą Lietuvą...

Kai kiekvienas po kišenės pradėjo ieškoti smulkių šeštai stiklinei, pokalbis nukrypo apie pinigų. Viskas brangsta, val-džia tik mokesčius kelia, o tie turtuoliai, geriausių advokatų prisamde, niekam nieko nem-oka, patys iš valdžios gauna. Kad ir tas Petras Skapas - jau tikras milijonierius. O kas būtų buvęs Lietuvoj? Jo laimė, kad išbėgo. Tokiems tai rojus čia... Viktoras pastatė ausis.

- Ar pažįsti, kad taip suneri-mai?...

- Prieš daugelį metų dirbau pas jį...

- Prisiplėšė pinigų... O tu pats, matai, vos sukrapštei dar vie-nam...

- Aš laimingesnis, - burbte-lėjo Viktoras.

- Velnio tu būsi!

- Žinoma, kad taip. Gyveni-mas trumpas, ar ne? Tai kodėl nepagyventi? Manai, Petras lai-mingesnis? Kvailystė!

- Kam čia svarbu, kas lai-mingesnis, - atsiliepė antrasis gėrėjas, - tik gerkit ir nieko negalvokit. Taip geriausia. Daug galvosi, greitai pasensi. Man nesvarbu, kas tas gyvenimas... Et, atsimenu, kartą klasės auklėto-jas bandė aiškinti apie gyve-nimą. Sakė: "Žmogus miršta ne tada, kai nustoja plakusi širdis, bet tada, kai pradeda gyventi tik sau".

- Išmintingas buvo tas auklė-tojas. Turbūt sušalo Vorkutoj su visa savo filosofija...

- Nesijuok taip! - sudraudė Viktoras. Kažkas gnybtelėjo jo širdin. Jis pakilo, atsisveikino ir išėjo.

*

Prabėgo vėl penkiolika metų. Senatvė kaip šalta migla pri-dengė gyvenimą - dienos buvo pilkos ir vienodos, jos geso kaip nebejudinamos žarijos. Laikra-čiai pilni užuojautų pasiliekan-tiems. O anie eina ir nueina - kas savaitę tai jis, tai ji. Ir Jurgis jau tarp anų, ir kai kurie užėigę draugai, ir tie, kurie labai nen-o-rėjo skirtis su savo mylimai-siais.

Viktoro akys pradėjo šviesėti - trumpojo šiaudelio burtas vis dėlto išsipildė. Tikrasis Vikto-ras mirė tada, kai nusileido į tą viliojančią pakalnę. Čia sėdi kažkoks kitas - tas pats vardas, šiek tiek fizinio panašumo. Slegiančių prisiminimų užrašuose Viktoras vis pakartoja: "miršta, kai pradeda gyventi tik sau". Taip - trumpas šiaudelis neme-lavo. Kas gi išdrįstą tą 30 me-tų laikotarpį pavadinti gyve-nimu?...

Sausio 8-ąją pilnutėlėje Pa-ryžiaus Eliziejiaus laukų teatro salėje vyko koncertas, skirtas M.K. Čiurlionio gimimo 125-osioms metinėms. Diriguojant maestro Mstislav Rostropovič M.K. Čiurlionio poemą "Miške" ir Beethoven Devintąją simfoniją atliko Lietuvos naciona-linis simfoninis orkestras, Kau-no valstybinis choras ir Lietu-vos solistai. Į lietuvių meno šventę susirinko Prancūzijoje akredituoti užsienio šalių diplo-matai, didžiųjų ekonominių kompanijų vadovai, meno pa-saulio žmonės. Tarp jų buvo ir ypač ryškių asmenybių, kurias į koncertą pakvietė asmeniškai maestro Rostropovič. Šiuo kon-certu siekta pristatyti ne tik M.K. Čiurlionį, bet ir Lietuvos profesinio muzikavimo lygį. Iš Paryžiaus Lietuvos muzikantai išskrido į Vokietiją, kur Forba-cho mieste įvyko antrasis šios kelionės koncertas. Kiek pakeis-tą programą dirigavo Robertas Šervenikas.

Netrukus Lietuva minės savo vardo paminėjimo tūk-santmetį. "Sutaro" tautiška ka-pelija šia proga pradėjo leisti kompaktinių plokštelių seriją "Lietuviai pasaulyje". Ją puo-šia dailininko A.R. Šakalo su-kurtas ženklas. Pirmasis "Suta-ro" iniciatyva išleistas albumas - "Australijos lietuviai" jau par-duodamas. Jame įrašyti įvairia-sių žanrų kolektyvai, kuriuos su-būrė toli nuo gimtinės atsidūrę lietuviai. Tai folkloro ansamb-liai "Kaimas" iš Melbourne, "Sutartinė" iš Sydney, vokali-niai ir instrumentiniai ansamb-liai "Nemuno dukros" iš Ade-laidės, Adelaidės moterų, Mel-bourno vyrų oktetai, "Kanklės", "Svajonės", "Svajonių aidai", kurie koncertavo su "Foje" Vil-niujė ir Kaune 1989 metais, so-listai J. Rubas, pirmąją Australi-jos lietuvių pramoginės šokių muzikos plokštelę įdainavusi B. Maksvytė-Tamošūnienė ir daugybė kitų artistų. Kompak-tinėje plokštelėje įrašytos ir Australijos lietuvių kompozito-rių giesmės, kurias dainuoja Melbourne dainos sambūrio choristai, Sydney "Dainos", Adelaidės "Lituanian" choras, Geelongo "Viltis", Newcastle lietuvių choras, Adelaidės Šv. Kazimiero bažnyčios choras, jungtiniai Australijos lietuvių choras.

Praejusį metų pabaigoje, gruodžio 22 d., Panevėžio ra-jono A. Belazaro pradinėje mokykloje buvo paminėta kom-pozitoriaus ir pedagogo Antano Belazaro (1913.12.22 - 1976.11.15) gimimo diena. Lietuvos na-cionalinio operos ir baletu teatro solistai Jolanta Čiurilaitė ir Vy-tautas Kurnickas bei jiems ako-mpanavusi Lietuvos muzikos akademijos docentė Irena Čiuri-laitė ta proga parengė koncertinę programą, kur skambėjo A. Be-lazaro vokalinė kūryba - dainos ir romansai. Daug šiltų aplodis-menų sulaukė ne tik solistai, bet ir kompozitoriaus dukra Dan-guolė Belazaraitė, prisiminusi savo šviesios atminties tėvelį, taip pat įteikusi mokyklos mu-ziejui vaizdajuostę su buvusiu šioje mokykloje susitikimų frag-mentais bei keletą A. Belazaro akvarelių. Popietę-koncertą vedė mokiniai Liutauras Greiviškis ir Ernesta Juršaitė gausiai su-sirinkusiems klausytojams pri-minė svarbesnius A. Belazaro gyvenimo ir kūrybos faktus.

Brazdžionis s'impose

(atkelta iš 5 psl.)

Teatleidžia man Bernardas ironiją, bet jis likimo nebuvo nuskriaustas pranašo rolei. Kovoti ir grumtis jam reikėjo, dažnai ne su malūnais, o su tamais ir šviesiais gaivalais. Nei draugu, nei priešų jam niekad nestigo. Ir ne jo prigimtyje nusileisti arba užleisti kelią. Liki mo ironijos perlas gali būti ir tai, kad vienu metu vienai šatrijetei buvo kilusi mintis pašalinti poetą iš korporacijos, kaip darantį jai gėdą. Visa tai pateikiu čia dėl to, kad tai, man rodos, atskleidžia mūsų poeto veidą. Visos tos smulkmenos šiek tiek šandien, po dešimtmečių, atrodo smulkmenos, o tada, kai jas gyventi ir nešti reikėjo, jos buvo kartais vos pakeliamos. Mano minčiai paremti reikia vieno, kad Brazdžionis nuo pat pradžių jautė poeto-pranašo pašaukimą: jautė pareigą įspėti ir kalbėti su tokiu įsitikinimu ir jėga, lyg ne pats kalbėtų, o kalbėtų kažkas kitas, už mus ir patį laiką galingesnis. Pranašas gyvas, pranašas savam krašte niekad nebuvo populiarus. Dėl to labai svarbu tada poetui susitaikinti su savo pašaukimu ir su savo likimu. Svarbu susitaikinti su mintimi, kad kol būsi gyvas, o gal net ir dar daugiau, būsi mylimas ir neapkenčiamas vienu ir tuo pačiu laiku. Kai išnyksta konfliktas tarp to, kuris pranašauja, ir tų, kuriems pranašaujama, tai reiškia, kad poeto misija jau baigta. [...]

Jo poezija yra kaip polifoni-

nė muzika, sudėtinga, tačiau ją reikia priimti, kaip visumą. Vietomis ji yra šurkšti, vietomis palaida, vietomis kieta ir vyriška, vietomis plaukianti iš pačių žmogiškosios esybės iščių, kaip čelo garsas. Paskiri balsai vienas kitą paryškina, papildo, suprasmina, dėl to visi jie yra organiškai brazdžioniški. Jojo švelnumas visiškai priartėja sentimentalumo ribai, bet niekad jos neperžengia.

Brazdžionio žvaigždė staiga kilo. Jo ne knygos, o atskiros eilės literatūrinį pasaulį nutrenkė davė griausmą. Jo poezija užkrėsdavo kažkokia biliūniška nuotaika, prabylančia iškilmingomis tylos pauzėmis. Mes, poetai, apie jo eiles sakydavome ano šaunaus generolo žodžiais: gerai... gerai... gerai, čirtas žino, kaip gerai!..

Reikia tas posakis pakomentuoti. Lietuvos kariuomenėje buvo poetiškas rytų augštaitis generolas Galvydis-Bykauskas, kuris kartą egzaminavo kariūną šia tvarka ir žodžiais:

- Ja kakis gi, kariūne, ginklas šautuvus?

- Individualinis, pone generale!

- Gerai... gerai... čirtas žino, kaip gerai! - atsakė generolas, užsižiūrėjęs kažkur, lyg Jono Biliūno sodietis vidury dienos pamatęs skliaute susispaudusią žvaigždę...

O daug buvo tokių eilių, kurios staigmeniškai pritrenkdavo savo švelnumu ir ekspresijos

galybe:

Mes neturime namų pas juodą girią,
Pas mus vakaras per amžius neateis -
Tai gerai, kad mano tėvas
biednas mirė.
Kad tu visas mano turtas, tai gerai.

[...] O kaip jis nevienodai visą gyvenimą buvo vertinamas. Gal kam atrodė, kad jis agresyvus. Ne, jis tik ginasi. Visa jojo laimė, kad jis visą laiką turėjo ir draugų, kurie jį nuo pirmųjų žingsnių gynė. Jis kritikų buvo labai žiauriai pasveikintas. Būdinga tačiau, kad jis priverstė prabilti didžiulius ir, pasakyčiau, priverstė "susikompromituoti"! Didysis Jakštas 1931 m. "Židiny" rašė: "Teesie vyrai mūsų jauni poetai ir tepagamina dar šaunesnių poetiškų šedevrų! Tai bent bus džiaugsmo iš atsiektos pažangos. Ir ji galima. Parodė tai anksčiau Putinas, dabar Inčūra, tikrai pralenkė Maironį ir kalbos turtingumo ir eiliavimo technikos didesniu tobulumu.

Bet, kai po Rafaelio madonų, mums brukama šlykščios Zikaro, Ušinsko Mejeros, kai Maironio vieton rekomenduojama mums įvairūs Būdavai, Kecioriai, Brazdžioniai, tai čia jau ne pažanga, tik didžiausias regresas, nedovanotinas slinkimas žemyn, atgal, bjaurumo, šlykštumo linkon: čia jau yra anas negudrus mainas "karvelės ir avelės", dovanotinas pasakiškam Joneliui Durneliui, bet ne sveikapročiui XX a. kūrėjui".

Štai koks buvo jam vyresniosios kartos kritiko pasveikinimas! Man Brazdžionis anais laikais (ir dabar) atrodė *nimis catholicus atque devotus*. O štai kaip jį savieji traktavo.

Bet Brazdžionis į tai dėmesio per daug nekreipė. Jis ėjo savo keliu ir nuėjo, ir paliko pėdsakus, kurių nei laikas nei štrins. Jis priverstė mus priimti jį tokį, koks jis teikėsi būti. Gali kas Brazdžionį mėgti ar nemėgti, bet jau šiandien visiems Brazdžionis s'impose!

Aidai, 1957, Nr. 3

Lavoriškių lietuviška mokykla - užsienio lietuvių Tautos fondo dovana

(atkelta iš 1 psl.)

Atkūrus Lietuvoje nepriklausomybę, VLIK'as užbaigė savo veiklą, o Tautos fondas, kaip sakė

Eltai jo valdybos vicepirmininkė užsibrėžė naują tikslą - remti demokratizaciją ir švietimą Lietuvoje. Nuspręsta kasmet skirti po 15 tūkst. dolerių apdovanoti 100 geriausių mokyklų baigusiu abiturientų. Su-

teikta parama Gyvosios istorijos projektui, Lietuvoje vykusiame kongresui "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas", Genocido ir rezistencijos tyrimo centrui. Atskira Fondo programa remiamos Rytų Lietuvos mokyklos. Sužinojus, kad Lavoriškėse iš viso nėra lietuviškos mokyklos, nutarta skirti lėšų jos statybai. Vilniuje veikia Tautos fondo atstovybė. ELTA

GAMTA VISADA ŠIUOLAIKĖ

(atkelta iš 3 psl.)

atsiliepiama pagarbai. O esi iš pirmosios Fotomenininkų sąjungos narių bangos, kai tik susikūrė ir vadinosi draugija. Tačiau tikrai jaunų fotografų sąjungoj šiandien nedaug. Kažkodėl susidaro įspūdis, kad jaunieji ignoruoja Fotomenininkų sąjungą, o gal yra atvirkščiai?

A.B.: Kartų trintis Fotomenininkų sąjungoj visada buvo. Tik dabar laikai apsisvertė aukštyje. Anksčiau tik per Fotomeno sąjungą galėjau siųsti savo darbus į užsienio parodas, taip pat dalyvauti ir Lietuvoje. Dabar tas fotografijas pats galiu siųsti kur tik noriu, ko anksčiau be kultūros ministerijos, be cenzūros nieko negalėjai daryti. Bet ir tais laikais sąjungos kolekcijos buvo labai garbingos, užsienyje jų laukdavo, vertindavo. Kas turėjo azarto, tie labai įsitraukdavo į tą dalyvavimo užsienio parodose

žaidimą, pelnydavo įvairiausių medalių, diplomų, prizų. Bet bene labiausiai laukdavom užsienietiško katalogo, kuriuose išspausdindavo ir mūsų nuotraukų - stebindavo tada kokybė: atrodėdavo geriau negu originalas... Tų metų sovietinė spauda negalėjo perteikti meninės fotografijos subtilių, plastikos.

Na, o kartų trintis visą laiką buvo. Vienu metu skausmingesnė, kitu - švelnesnė. Paprastai būdavo jaunųjų grupės, kurie anksčiau ar vėliau įsiliedavo į Fotomenininkų sąjungą. Anais laikais paprastai pavieniui neateidavo. Pavyzdžiui, po mūsų buvo Šontos, Požerskio karta, dar vėliau - Budvyčio. Po jų - Lukio, Trimako, Baltėno grupė. Šiandien tokių ryškesnių grupių lyg ir nebėra.

Tik manau, kad iškilo ir kiti dalykai, ne tik kartų trintis. Anksčiau per Fotomeno sąjungą

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

• Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

• Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines

• Paskolas - namų, namų remonto,

Home Equity ir automobilių

• ATM naują mašiną ir korteles

• Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdrastos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

VILNIUS

Žiemos kainos

Iš New Yorko \$275 viena kryptimi

Iš New Yorko \$375 ten ir atgal

Iš Chicagos \$317 viena kryptimi

Iš Chicagos \$435 ten ir atgal

Plius mokesčiai

Nuolaidos galioja ir iš kitų JAV miestų

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET

web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

**Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas**

nuo DURŲ iki DURŲ

**Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų**

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
JANUARY PICK-UP SCHEDULE

January 15	Putnam, CT	1-2 pm
January 23	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
January 25	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
January 26	Philadelphia, PA	11-12 noon
January 27	Brooklyn, NY	12-1 pm
	Riverhead, NY	3-4 pm

For more information please call:
1-888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$499 r.t.

One way to Vilnius \$325

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

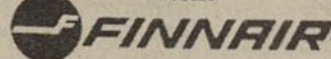
RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES

WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

with

LUFTHANSA - SAS
OR OTHER CARRIERS

"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

● SIUNTINIŲ AGENTŪRA "VILTIS" PRANEŠA, kad konteineriai su jūsų šventinėmis dovanomis jau išsiųsti į Lietuvą. Jūsų giminėms, draugams ir pažįstamiems šios dovanos suteiks daug džiaugsmo per Šv. Kalėdas. Gruodžio mėnesį konteineris nebus siunčiamas.

● JEIGU NESPĖJOTE paruošti siuntinio, nenusiminkite. Galite pasiųsti dovanėlę Kalėdų proga pinigais. Pinigai bus pristatyti asmeniškai kartu su laišku arba kalėdine kortele. Galite įdėti ir kelias nuotraukas. Pinigus reikia pristatyti skubiam persiuntimui į "Vilties" įstaigą iki lapkričio pabaigos. Papildomos informacijos prašome skambinti telefonu: 617-269-4455.

● BESIDOMINTIEMS siuntinių persiuntimu ar kraustymusi iš Lietuvos į Ameriką. Sekantis konteineris iš Lietuvos į Ameriką planuojamas 2001 metų sausio viduryje. Informaciją galite gauti "Vilties" įstaigoje telefonu 617-269-4455.

● APIE KALĖDINIŲ IŠPARDAVIMĄ parduotuvėje Amberland bus paskelbta artimiausiu laiku.

Worcester, MA

Suteikė auką

Worcesterio Lietuvių organizacijų taryba, kurios pirmininkas yra Petras Molis, suteikė 1000,00 dol. auką baigiamai atstatyti Prisikėlimo bažnyčiai Kaune, kuri sovietų okupacijos laikais buvo paversta fabriku. Atgavus laisvę, Bažnyčios hierarchija stengėsi atgauti tą pastatą ir vėl pradėti atstatyti Prisikėlimo bažnyčią. Tai mūsų tautos šedevras ir garbė. Daugelis darbų jau atlikta, pamaldos vyksta, bet iki galutinio užbaigimo dar trūksta daug lėšų. Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, kuris yra statybos komiteto pirmininkas, labai susirūpinęs, nes norėtų, kad visi darbai būtų užbaigti iki Lietuvos valstybės tūkstantinio jubiliejaus sukakties šventės, kuri yra labai arti. Su juo kartu sielojasi ir mūsų užsienio lietuvių vyskupas Paulius Bal-

takis, OFM. Padėkime užbaigti tą kilnų Prisikėlimo Šventovės darbą, kuris yra mūsų tautos pasididžiavimas. Prisikėlimo bažnyčiai aukos siunčiamos per Lietuvių Katalikų Religinę Šalpa (Lithuanian Catholic Religious Aid, 351 Highland Blvd., Brooklyn, New York 11207). Direktorius - vysk. Paulius Baltakis, OFM. Worcesterio Lietuvių organizacijų tarybos auką tebūna paskatinimas ir kitiems - ne tik organizacijoms, bet ir atskiriems asmenims atkreipti dėmesį į šį kilnų darbą. Daug esame padėję bažnyčių Lietuvoje atstatyti, o kai kurias ir pastatyti, padėkime ir Prisikėlimo bažnyčiai, kad visi su džiaugsmu galėtume švęsti didingą tūkstantinį Lietuvos valstybės jubiliejų.

Janina Miliuskienė

Laivės gynėjų atminimui Washingtonė - poezija ir dailė

Sausio 14 d. Lietuvos ambasadoje Washingtonė įvyko poezijos ir dailės vakaras, skirtas pagerbti Laisvės gynėjų atminimą bei paminėti M.K. Čiurlionio gimimo 125-ąsias metines. Gausiai į ambasadą susirinkusiems Amerikos lietuviams, Lietuvos draugams ir diplomatomams Lietuvos ambasadorius Stasys Sakalauskas priminė prieš 10 metų Vilniuje vykusius lemtingus įvykius. Laisvės gynėjų atminimas buvo pagerbtas tylos minute. Renginio metu, ambasadoje buvo atidaryta Amerikoje gyvenančių menininkų darbų paroda, dedi-

Lietuvoje vėl ruošiamasi tarptautinėms karinėms pratyboms

Sausio 15-16 d. Gynybos štabe rengiama tarptautinių pratybų "Amber Hope 2001" pradinė planavimo konferencija, kurioje daly-

kuota M.K. Čiurlionio 125 metinėms. Parodą pristatė Chicagoje gimusi menininkė ir parodos kuratorė Daiva Valerija Karuža. Ši paroda atvežta iš Chicago, kur praėjusių metų lapkričio mėn. buvo specialiai surengta Čiurlionio festivaliui. Aktorė Audrė Budrys atliko vaidinimą "Laiškas Sofijai", interpretaciją pagal M.K. Čiurlionio ir Sofijos Kymantaitės laiškus. Poezijos ir dailės vakarą ambasada surengė kartu su Amerikos lietuvių meno draugija.

Lietuvos Respublikos ambasados Washingtonė Spaudos skyrius

vauja 42 karininkai. Konferencijoje ketinama tiksliau apibrėžti pratybose dalyvaujančių šalių pajėgas, pristatyti pratybų planavimo procesą, jo datas, scenarijų, planuojamas sausumos ir oro operacijas bei teisinius pratybų aspektus. ELTA

Švęsime Laivės šventę

Worcesterio Lietuvių organizacijų taryba Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 83 metų sukakties minėjimą ruošia vasario 18 dieną, sekmadienį.

10 val. ryto iškilmingos šv. Mišios Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje (Providence ir Waverly gatvių kampas) už Lietuvą ir visus žuvusius dėl jos laisvės. Organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis, o jų nariai uniformuoti. Moterys turinčios tautinius drabužius jais pasipuošia. Per Mišias giedos parapijos choras, vadovaujamas vargonininkės Onos Valinskienės. Po Mišių bus giedami Amerikos ir Lietuvos himnai. Choras minėjime atliks meninę programos dalį. Minėjimas vyks tuojau po Mišių parapijos salėje po bažnyčią.

Minėjimo metu bus renkamos aukos ir skiriamos pagal aukotojų pageidavimą: "Dova-

na Lietuvai", Lietuvių Bendruomenei, Tautos fondui ir ALTu. Aukos galima įteikti minėjime ar pasiunčiant organizacijų tarybos išdininkui Algiiui Glodui (37 Sandy Glen Drive, Holden, MA 01520), arba tarybos pirmininkui Petriui Moliui (72 Topsfield Circle, Shrewsbury, MA 01545). Rengėjai prašo organizacijas ir atskirus asmenis dalyvauti Mišiose, minėjime ir suteikti auką.

Po minėjimo nuoširdus visų dalyvių pabendravimas. Šv. Kazimiero parapijos Lietuvos Vyčių 26-ta kuopa (pirmininkė Vivian Rodgers) paruoš kavutę ir užkandėlius. Ypač kviečiame neseniai atvykusius iš Lietuvos. Ateikite, būkime visi kartu, nes Lietuva mūsų visų Tėvynė ir Motina pasaulyje tik viena, o mes visi jos vaikai, nežiūrint kada atvykome į šią laisvės šalį. Vienybė - težydi. J.M.

JAV LB Krašto valdybos žvilgsnyje NATO, LB-nė ir "naujoji banga"

(atkelta iš 2 psl.)

Krašto valdybai, vadovaujama Chicagos lituanistinės mokyklos tėvų komitetui, darbuojamasi "Drauge", D. Badarienės sielojasi naujai iš Lietuvos atvykstančiųjų dalia, supranta svarbą jiems patarti ir padėti sprendžiant buitines, teises, svetimos kalbos, sveikatos, mokslo tšasos bei kitas problemas. Krašto valdybos prašoma, ji savo žurnalistinę pasirošimą ir gyvenimo patirtį sutiko

skirti redagavimui skilties, kurioje liečiami klausimai palengvintų naujai atvykusių buitį. "Drauge" vyriausią redaktorių Danutę Bindokienę priitarus, jau spėjo pasirodyti skiltis vardu "Žinotina". Pirmieji žingsniai daro teigiamą įspūdį.

Nebe pirmą kartą JAV LB-nė stengiasi naujai atvykusiems padėti. JAV LB Socialinių reikalų taryba jau eilę metų įvairiais būdais jiems talkina. Talkina ir JAV LB Švietimo

taryba, kurios žinioje veikiančios lituanistinės mokyklos nemaža dalimi yra jungtinės su vietovių lietuvių parapijomis bei organizacijomis. Naujos Krašto valdybos planuose yra paruošimas leidinio, kuriame naujas atvykėlių rastų pagrindines žinias būtiniausiai klausimais. Norima, kad naujai atvykusieji pajustų lietuviškosios bendruomenės teikiamą užuovėją, skatinančią juos glaustis prie išeivijos lietuvių parapijų ir organizacijų. Solidarume ir vienybėje - stiprybė!

JAV LB informacija
(Teresė Gečienė)

Naujos galimybės imigrantams

Gruodžio 21 d. JAV Kongresas baigė šių metų darbą ir patvirtino "The Legal Immigration and Family Equity Act - LIFE" įstatymą, kuris suteikia imigracijos galimybes ribotam imigrantų skaičiui. Illinois Coalition for Immigrant and Refugee Rights (ICIRR), kurio nare yra ir JAV LB Socialinių reikalų taryba ir kiti imigrantų gynėjai, ragino Kongresą priimti platesnės apimtys įstatymus ar jų pataisymus, bet prezidento Bill Clinton vyriausybė ir Kongreso vadovai sutarė tik dėl vadinamojo LIFE įstatymo. Paaikškinsime LIFE įstatymo turinį:

245(i) įstatymo pratęsimas iki 2001 m. balandžio 30 d. Tai reiškia, kad LIFE įstatymas laikinai atstato sekiją 245(i) Immigration and Nationality Act (INA). Ši sekija įgalina daugelį imigrantų, neturinčių legalumo dokumentų, bet atitinkančių sąlygas tapti nuolatiniais gyventojais per šeimos ryšius ar sponsoriuojamą darbą, gauti "žalią kortelę" (LPR - legal permanent resident). Jie gali prašyti pakeisti savo turimą statusą JAV, pridėdami prie prašymo

1,000 dolerių baudą.

Trumpai apie naują imigracijos įstatymą. Norint tapti legaliu nuolatinio gyventoju, asmuo turi prašyti legalaus statuso JAV per INS (Adjustment of status) arba prašyti imigracinės vizos JAV konsulate savo gyvenamoje šalyje. Prašantysis, remdamasis šeimos giminystės ryšiais, pirmiausia turi prašyti, kad juos remiantis giminaitis užpildytų prašymą jam/jai, ir toks prašymas turi būti patvirtintas prieš pradėdant prašymo procedūrą (*Immigrants who apply based on a family relationship must first have sponsoring relative file petition which must be approved before her application can proceed*).

Jei sponsoriuojantis giminaitis yra JAV pilietis ir giminystė yra artima, pvz., žmona, nepilnametis vaikas ar tėvas, imigrantas gali gauti eiga, kai tik prašymas yra patvirtintas. Imigrantai, kurie nepriklausomai minėtai kategorijai, bet turi giminystės ryšius, įeina į specialias kategorijas, ir jie turi laukti eilės pagal prašymo padavimo datą. Tos specialios kategorijos yra:

1. JAV piliečio nevedę suaugę sūnūs ir dukterys;
2. Legalaus JAV gyventojo (turinčio "žalią kortelę") žmonos/vyrai, nepilnamečiai vaikai ir nevedę suaugę sūnūs ir dukterys;
3. JAV piliečio vedę sūnūs ir dukterys;
4. JAV piliečio broliai ir seserys.

Jokia kita giminystė, išskyrus artimą giminystę bei minėtą specialią giminystės kategoriją, nesuteikia sąlygų nuolatiniam legaliam apsigyvenimui.

Iki priimant LIFE įstatymą, tiksliai tie imigrantai, kurių prašymas buvo užpildytas iki 1998 m. sausio 14 d., galėjo prašyti savo statuso pakeitimo pagal 245(i). Dauguma imigrantų, kurie šią datą praleido, turėjo išvažiuoti iš JAV ir pildyti prašymą JAV konsulate užsienyje. Bet apleidžiant JAV dėl imigracijos proceso užbaigimo, galėjo iškilti tikimybė, kad imigrantas negalės grįžti į JAV 3 ar net ir 10 metų.

LIFE įstatymas nepadės tiems imigrantams, kurie praleido paskutinę 245(i) galimą datą ir išvyko iš JAV, pasirodę laukti (nukelta į 8 psl.)

JAV LB Krašto valdybos posėdyje (iš k. į deš.): Rimas Gedeika, vicepirm. sporto reikalams; Rasa Ardytė-Juškienė, "Bridges" redaktorių; ir Vidmantas Rukšys, vicepirm. jaunimo ir informatikos reikalams

Lietuvių egzodo vaikų literatūros antologija

Prof. V. AURYLA

Karo audrų ir politinio smurto grėsmės išblokšti iš tėvynės rašytojai per penkiasdešimt vilčių, laukimo, klajonių ir įsikūrimo svetimos šalyse metų parašė gausią literatūrą vaikams. Šiandien Lietuvos skaitytojai egzodo vaikų literatūra įdomi ne tik meniškumu, bet ir vaizdais, universalia problematika. Kita vertus, šią įvairiomis vaivorykštės spalvomis žaizduojančią vaikų literatūrą ima sparčiai dengti laikui dulkių klotas. Tą unikalų tautos kultūros turtą reikia visai gelbėti, "restauruoti". Šiuo tikslu, talkinamas rašytojo Stasio Džiugo, baigiu spaudai rengti "Lietuvių egzodo vaikų literatūros" antologiją, kuri turėtų pasirodyti 2001-ųjų metų pabaigoje. Tai stambi, iliustruota 750-800 puslapių knyga, api-

manti 1945-1990 metų laikotarpį. Į ją atrinkta kūryba tų autorių, kurie šiuo laikotarpiu išleido bent vieną knygelę vaikams.

Antologija suskirstyta į tris skyrius: proza, poezija ir dramaturgija. Autoriai išdėstomi chronologine tvarka pagal jų pirmojo leidinio pasirodymo datą. Prie kiekvieno rašytojo kūrybos pridėdama trumpa bibliografija. Kūrinių ar jų fragmentų antologijos sudarytojas netaiso ar kitaip "neperdirba". Leidyklos redaktorius redaguos būtiniausius rašybos, skyrybos ir stiliaus dalykus.

Antologijoje numatoma perspausdinti kai kurias iliustracijas iš dedamų autorių knygų.

"Šviesos" leidykla norėtų šią antologiją išleisti puošnią ir patrauklią vaikams bei suaugusiems skaitytojams. Antologija bus platinama Lietuvoje ir tarp pasaulio lietuvių. Tikimės, kad ji taps šeimos

knyga, kurią skaitys kelios kartos.

Kadangi antologijos išleidimas brangiai kainuos ir pelno nesitikima, tai autoriams honoraro leidykla negalės mokėti.

Pateikiame antologijos autorių sąrašą: K. Almenas, P. Alšėnas, S. Ambrazevičienė, O.B. Audronė (O. Tamulevičiūtė-Balčiūnienė), P. Babickas, J. Balys, A. Baronas, B. Brazdžionis-Vytė Nemunėlis, G. Banaitytė-Ivaškieienė, D. Brazytė-Bindokienė, N. Butkienė, L. Dovydėnas, S. Džiugas, P. Enskaitis, P. Gavėnas, A. Giedrius, M. Girniuvienė, R. Glūdūtis (P.Radžius), Č. Grincevičius, A. Gustaitis, V. Frankienė-Vaitkevičienė, P. Imsrys (P. Bastys), S. Yla, J. Jankus, N. Jankutė, P. Jurkus, V. Jonikas, A. Jonuškaitė-Abromaitienė, A. Kairys, P. Kalvaitienė, A. Kandroškaitė, J. Kaupas, A. Kubiliūtė, J. Kuzmickis, A. Landsbergis, S. Laucius, D. Lipčiūtė-

Boston, MA

Elena Vasyliūnienė išsikėlė iš Bostono

Pedagogė, aktyvi visuomenininkė, žurnalistė, paskaitininkė ir ilgametė Lietuvių Moterų Federacijos Klubo Bostone pirmininkė, sveikatai susilpnėjusi, išsikėlė gyventi į Washington valstiją pas dukrą Rasą. Linkime jai geriausios sveikatos ir dar daug laimingų metų!

Mos naujas adresas:
6302 South G Street
Tacoma, WA 98408

A.T.A.

PRANEI PAULIENEI

iškeliavus Amžinybėn, nuoširdžiai užjaučiame dukrą JONĘ STAŠKUVIENĘ su vyru, sūnų VYTAUTĄ PAULIŲ su šeima ir kitus gimines bei artimuosius ir kartu liūdime.

Adelaida Balbatienė
Leokadija Balnienė
Kleofa Gaižauskienė
Janina Jarašienė
Liucija Kryževičienė

Sofija Salienė
Ona Šiaudikienė
Prima Vaškeliene
Sofija Vaškienė
Jul. ir Ant. Vitkauskai

St. Petersburg, FL

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

2001 m. sausio mėn. 5 d. "Darbininko" Nr. 1, skirtas Queens skaitytojams, **dingo pašte.** Čia įeina maišai, skirti šioms zip code zonoms: Queens 110, Flushing 113, Richmond Hill 114, Woodhaven 11421, ir kiti. Pašto biznio ir skundų skyrius jų ieško. Iki šio numerio (Nr.3) išvežimo į spaustuvę, t.y. iki sausio 16 d. ryto, atsakymo negauta (pirmadienį, sausio 15 d. buvo valstybinė šventė). Tikimės, kad tie maišai su "Darbininko" pirmuoju numeriu atsiras, ir skaitytojai jį gaus, nors ir labai pavėluotai. Administracija atsiprašo skaitytojų dėl pašto sutrikimų.

Visi "Darbininko" numeriai į paštą išvežami kiekvieną trečiadienį, apie 2 val. popiet. Taip ir šis pirmasis numeris buvo išvežtas laiku, t.y. sausio 3 d. Įdomus faktas, kad skaitytojai Brooklyne, New Yorke (Manhattan) ir net Putnam, CT, jį gavo įprastą dieną kaip iki šiol.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Laidotuvių mišios už kun. Antaną Pazerecką buvo aukojamos sausio 6 d., 10:30 val. ryto. Pagrindinis celebrantas buvo vysk. Thomas V. Daily. Koncelebravo: Msgr. Ralph Maresca, Msgr. George Zatarra, kun. Vincentas Vaičiūnas iš Cromwell, CT, kun. James T. Rooney ir kun. Vytautas Volertas. Mišios buvo aukojamos lietuvių ir anglų kalbomis. Velionis palaidotas Šv. Jono kapinėse Middle Village, NY. Gilia užuojautą reiškia seseriai Julijai Svogun, dr. John A. Svogun ir kitiems artimiesiems. Dėkojame muzikui Virginijui Barkauskui už lietuviškų bei anglų giesmių pravėdimą.

Parapijos organizacijos sausio mėnesį **renkasi** po 10 val. r. mišių **sekančia tvarka:** Parapijos jaunimas atlieka skaitinius sausio 21 d. 10 val. mišių metu. Tą pačią dieną yra švenčiamos vedybinės sukaktys ir gimtadieniai, kurie išpuola sausio mėnesį.

Lietuvos vyčių 110 kuopos susirinkimas įvyks **sausio 28 d.** parapijos salėje tuojau po 11:30 val. lietuviškų mišių.

Apieškimą par. žinios:

Parapijos metinis visuotinis susirinkimas įvyks parapijos salėje sausio 28 d., sekmadienį, po 10 val. mišių. Rinksime par. tarybą ir Msgr. Cassatto pristatys par. finansinę apyskaitą.

Lietuvių pranciškonų Šv. Kazimiero provincijos kapitula vyksta Kretingoje sausio 14-20 dienomis. Kapitula - tai provincijos vadovybės ir atstovų generalinis susirinkimas, kuriame dalyvauja provincijolas, viceprovincijolas, keturi provincijos patarėjai, sekretorius ir keliolika rinktų atstovų. Kapitulos metu bus renkama nauja provincijos vadovybė ir aptariama tolimesnė jos veikla. Iš JAV į kapitulą išvyko vysk. Paulius Baltakis, OFM, viceprovincijolas Tėv. Placidus Barrius, OFM, ir provincijos patarėjas Tėv. Jonas Bacevičius, OFM. Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, provincijos patarėjas, dėl blogo sveikatos stovio į Kretingą negalėjo vykti. Belietuvių pranciškonų kapituloje dalyvauja ir ją praveda Generalinio pranciškonų ordino ministro Romoje paskirtas vizitorius Tėv. Ulrich Zankanella, OFM, ir delegatas Tėv. Claudius Gross, OFM. Iš viso kapituloje dalyvauja apie 15 pranciškonų, kurie atstovauja visai Šv. Kazimiero provincijai JAV-se, Kanadoje ir Lietuvoje.

Gražių, spalvotų "Darbininko" kalendorių dar yra likę. Kas norėtų jų gauti, prašome skambinti į administraciją tel. 718 827-1351, atsiųsime. Kaina 5 dol., arba 3 kalendoriai už 10 dol. su persiuntimu.

Jau galima gauti naujas Lietuvių Fondo prašymų formas Lietuvii Fondas praneša, kad jau išspausdintos naujos LF paramos prašymo formos (Grant Application) ir naujos prašymo formos dėl gavimo stipendijų studentams.

Asmenys ar organizacijos, suinteresuotos paramos gavimu reikalu, turi kreiptis į LF raštine gauti naujas formas, užpildžius jas gražinti per paštą arba asmeniškai įteikti iki 2001 m. kovo 15 d. Studentai stipendijų gavimo reikalu turi naudoti taip pat naujas prašymo formas, užpildžius jas gražinti iki 2001 m. balandžio 15 d. Bet kokie prašymai, ankščiau atsiųsti senose formose, nebus svarstomi; jie turi būti pakeisti naujomis. Prašymai, gauti po nu-statytos datos, taip pat nebus svarstomi. LF telefonas: 630-257-1616. Adresas:

Lithuanian Foundation, Inc.
c/o Mrs. Alė Razmienė
14911 127th St.
Lemont, IL 60439

NAUJOS GALIMYBĖS IMIGRANTAMS

(atkelta iš 7 psl.)

3 ar 10 metų nustatytos baudos ribos sugrįžimui į JAV. Šis įstatymas nesuteikia galimybes sugrįžti į JAV ir prašyti statuso pakeitimo pagal 245(i). Jie turi pasilikti už JAV ribų ir užbaigti savo prašymus JAV konsulate, kol baudos laikas sugrįžti į JAV pasibaigs.

Kad imigrantas galėtų pakeisti statusą pagal 245(i), jis turi užpildyti prašymą (*petition*) ir tą prašymą INS įstaiga turi gauti prieš 2001 m. balandžio 30 d.

Pastaba: imigrantai, kurių prašymai buvo užpildyti po 1998 m. sausio 14 d., turi įrodyti, kad jie fiziniai gyvena JAV iki 2000 m. gruodžio 21 d.

Naujasis įstatymas taip pat numato suteikti laikinas V tipo vizas JAV nuolatinių gyventojų ("žalių kortelių" savininkų) vyrams/žmonoms ir mažamečiams jų vaikams bei K-tipo vizas piliečių sutuoktiniams ir nepilnamečiams jų vaikams. Šios laikinos vizos suteiks galimybę susitikti su nuolatiniu šalies gyventoju ar JAV piliečiu, kol vyks nuolatinės vizos procesas. Taip pat ši visa suteiks galimybę gauti darbo leidimą JAV.

LIFE įstatymas padidina galimybes imigrantams gauti "žalią kortelę" ir per savo darbovietes. Paruošė Birutė Jasaitienė

Aušros Vartų Marija, presuotas šiaudas. Paveikslą sukūrė Gina Garunkštytė. Jis buvo išstatytas "City Folk" parodoje 1988 m. V. Maželio nuotrauka.

Daugiau apie imigracijos įstatymą

Kaip žinia, JAV Kongresas patvirtino LIFE įstatymą, kuriuo 245(i) sekcija pratęsiamą iki 2001 m. balandžio 30 d., tuo palengvinant daugelio imigracinių klausimų sprendimą. Skaitytojams šis įstatymas kelia daug klausimų. Jūsų dėmesiui pateikiame keletą klausimų ir atsakymų, kurie galbūt padės suprasti gana painių įstatymų veikimą. Plačiau apie spon-soriavimo - "žalios kortelės" gavimo galimybes per darbdavį ir kt.

Neturintiems artimų giminių JAV piliečių ar "žalios kortelės" savininkų, yra galimybė legalizuotis per darbdavį. Tokių dokumentų paruošimas gana sudėtingas, tad jums turėtų paruošti kompetentingas imigracijos advokatas. Jūsų darbdaviui sutikus, jam liktų tik pasirašyti, o visą darbą atliktų advokato įstaiga. Svarbu žinoti, kad dokumentus ruošti gali tik licenzijuoti amerikiečių advokatai - nepasitikėkite nei notarais, nei įstaigomis, save vadinančiomis "imigracinės pagalbos įstaigomis".

Kas gali būti darbdaviu?

Darbdaviu gali būti firma, turinti pakankamas pajamas mokėti jums atlyginimą ir siūlanti

jums konkretų darbą. Firma turi būti realiai veikianti, kuri sutiktų jus įdarbinti, gavus "žalią kortelę". Firma turi įrodyti dokumentais, kad turi pakankamas pajamas mokėti jums atlyginimą mažiausiai metus į priekį. Jūs galite dirbti toje firmoje ir iki gausite "žalią kortelę", bet ta sąlyga nebūtina. Firmos savininkas negali garantuoti savo asmeniu. Įstatymo žinovai perspėja, kad darbdavys turi būti realus.

Jei jūs turite darbinę (studento, svečio) vizą, t. y. su statusu viskas lyg ir tvarkoje, ar turi jums kokią reikšmę šis įstatymas?

Taip, turi. Jei jūsų visa galiojanti ir jūs turite darbdavį - turite visas galimybes legalizuotis be darbinės vizos gavimo (turintiems studento ar svečio vizą), neišvažiuoti iš šalies, jei tik suspėsite paduoti savo paraišką iki 2001 m. balandžio 30 d.

Jei jūs JAV sieną perėjote nelegaliai ar atvykote į JAV svetimą pavardę, ar padės jums šis įstatymas?

Taip. Tačiau šiuo atveju neapsieisite be kompetentingos juridinės pagalbos.

O jei bus atvyksta į JAV po šio įstatymo pasirašymo dienos?

Deja, tokiu atveju įstatymas šioms atvykėliams negalios. Visi, kurie legalizuosis pagal LIFE įstatymą, turės įrodyti, kad jie gyvena JAV iki 2000 m. gruodžio 21 d.

Primername skaitytojams, kad sausio 11 d., 6 val. vak. "Seklyčioje", 2711 West 71 St., Chicago, IL, vyks susitikimas su imigracijos advokatu Diego Bonesatti. Advokatas kalbės apie svarbius pasikeitimus imigracijos įstatymuose, atsakys į rūpimus klausimus. Susitikimą rengia JAV LB Socialinių reikalų taryba.

Turite klausimų ar pasiūlymų - rašykite elektroniniu paštu daliabadaras@aol.com arba "Draugo" dienraščio adresu (4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629) pažymėdami, kad skirta skyriui "Žinotina". Šiame skyrelyje norėtume supažindinti jus, gerbiami skaitytojai, ne tik su imigracijos įstatymų pakeitimais, bet informuoti ir visais kitais jums rūpimais klausimais.

Paruošė Dalia Badarienė
"Draugas", š. m. sausio 6 d.

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvių nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277.

Išnuomojamas pilnai apstatytas butas savaitgaliams arba ilgesniam laikui **Catskill kalnuose**, netoli Belleayr, NY, gražioje vietoje. Du miegamieji su paklotom lovom, virtuvė su indais ir šaldytuvu, salonas su TV, vonios kambarys su "Whirl-pool". Skambinti tel. (718) 777-2768 arba (845) 254-4545. E-mail: kjkatinas@earthlink.net

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Gali šeiminkauti ir prižiūrėti vaikus, senelius, ligonius; gali valyti butus. Turi patirties siuvėjos darbe. Sutinka vykti į Florida. Norėtų gyventi šeimoje. Skambinti tel. 718 435-1067. Prašyti Daivą. (sk.)

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Adelė Jonaitis, Phoenix, AZ, aukoja 10 dol.

Andrius Dicmonas, E. Northport, NY, aukoja 25 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

Kerpu, šukuojų, darau pusmetinius sušukavimus. Regina Savickaitė, 84-20 96th St., Woodhaven, NY. 718 805-3612.

"Vilties" siuntinių agentūra praneša, kad konteineriai su siuntėjų šventinėmis dovanomis jau išsiųsti į Lietuvą. Gruodžio mėnesį konteineris nebuvo išsiųstas.

Kas nespėjote paruošti siuntinio, galite pasiųsti pinigų. Apie šias sąlygas **skaitykite VILTIES skelbime šestame puslapyje.** VILTIES atstovas New Yorke yra Algis Jankauskas, tel. 718-849-2260. Jis suteiks Jums įvairiausių informacijų apie VILTIES agentūros teikiamas paslaugas.

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius **šeštadienį, 2001 sausio 27 d. nuo 12 iki 1 val. p.p.** Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. **1-888-205-8851.**

Parduodamas dviejų kambarių butas Vilniaus miesto centre, senamiestyje, netoli Katedros aikštės, ramioje vietoje. Kaina 70,000 dol. Butas galėtų būti įrengtas pagal pirkejo pageidavimus. Skambinti į Chicago tel. (312) 491-0492 po 7 val. vak. (sk.)

Mes,

PRANUTĖS AŽUOLIENĖS vaikai ir artimieji,
esame labai dėkingi jos ilgamečiams draugams,
kurie išgelbėjo ją iš gyvybei gresiančio pavojaus:

p. REGINAI BALSINIENĖ,

P. KOSTUI ir JUZEI NORVILAMS

ir jų sūnui ALGIUI NORVILAI.

Jie visi parodė ypatingą akyumą,
draugiškumą ir pareigingumą.

Pranas ir Dale Ažuolai
Eugenijus ir Viktorija Ažuolai
Vidas ir Marytė Nemickai

Konrad Kaster, Belleville, NJ, vienas iš mūsų dosniausių rėmėjų, šiemet dar padidino savo nuolatinę dosnią paramą (pernai 150 dol.), apmokėdamas prenumeratą su 200 dol. čekiu. Mielam mūsų spaudos palaikytojui reiškiamė nuoširdžią padėką.

Elena Minknius, Thompson, CT, šiemet dar padidino savo įprastinę dosnią auką, apmokėdamas prenumeratą su 130 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už mūsų spaudos stiprinimą.

Dr. J. Dičpinigaitis, MD, Woodhaven, NY, šiemet ir vėl, kaip kiekvienais metais, pratęsė prenumeratą, atsiųsdamas 100 dol. čekį. Mielam daktarui nuoširdžiai dėkojame už nuolatinę svarią paramą.

Eugenija Minkūnas, Manhasset, NY, šiemet padidino savo ilgametę dosnią paramą, apmokė-

dama prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už mūsų spaudos stiprinimą ir už gražius linkėjimus.

Dr. Nijolė Bražėnas-Paronetto, Sparkill, NY, visada paremdavo mūsų spaudą žymia auka, o šiemet apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame mielai daktarei už nuolatinę paramą mūsų spaudai.

Anthony Kiveta, Staten Island, NY, jau daugelį metų apmoka "Darbininko" prenumeratą su 100 dol. čekiu. Taip padarė ir šiemet. Mielam skaitytojui nuoširdžiai dėkojame už nenuilstamą paramą mūsų spaudai.

Joana ir Antanas Pampučiai, Middletown, NY, kasmet paremdavo "Darbininką" didesne auka, o šiemet apmokėjo prenumeratą, atsiųsdami 100 dol. čekį. Mieliems skaitytojams nuoširdžiai dėkojame už paramą, mūsų pastangų įvertinimą ir gražius linkėjimus.

Ona Strimaitis, Putnam, CT, šiemet ir vėl, kaip kasmet, atskubėjo "Darbininkui" į pagalbą, ap-

mokėdama prenumeratą su 100 dol. čekiu. Mielai mūsų rėmėjai nuoširdžiai dėkojame.

SKELBIMAS

Lietuvių Žurnalistų sąjungos valdybos pranešimas apie jos globojamus Salomėjos Narkeliūnaitės, Vytauto Gedgaudo ir Henriko Blazo žurnalistikos fondus, prašant juos paremti, susilaukė atgarsio. Salomėjos Narkeliūnaitės žurnalistikos fondui aukėjo: 500 dol. Suffolk apskritys lietuvių piliečių klubas; 200 dol. Regina Bačiauskienė iš Delaware; po 100 dol.: SLA centrinė 126-ji kuopa; Kęstutis Krinickas iš Bogota, Columbia; po 50 dol.: Anastazija Balconis ir Malijana Krinickienė, abi iš New Yorko. Aukos šiam ir kitiems fondams priima LŽS vadyba. Čekius rašyti: Lithuanian National Foundation vardu ir siųsti Lithuanian Journalists Association, 71 Farmers Ave., Plainview, NY 11803.